

ARTEFACT
advies en onderzoek in erfgoed ●

ARTEFACT! RAPPORT 318

Kruiningen Nijverheidstraat 25

Gemeente Reimerswaal

Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven

S. Depuydt

Colofon

Titel	Kruiningen-Nijverheidstraat 25. Gemeente Reimerswaal. Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven		
Auteur(s)	drs. S. Depuydt		
Status rapport	Concept		
Datum	06-06-2017		
Projectcode	2017ART43		
Projectleider	drs. S. Depuydt		
Projectmedewerker(s)	drs. E. Coppens (veldwerk, kaartvervaardiging) drs. Y.J.W.R. de Rue (aardewerk)		
Opdrachtgever	L Sinke Beheer BV		
ISSN	2213-7424		
Autorisatie	Naam	drs. S. Depuydt (Senior KNA archeoloog)	
	Datum	06-06-2017	
	Paraaf		

Artefact! Advies en Onderzoek in Erfgoed!

Riemensstraat 9
4543 BW Zaamslag
T 0115 851614
E info@artefact-info.nl
W www.artefact-info.nl

© Artefact! Advies en Onderzoek in Erfgoed, 2017

Artefact! Advies en Onderzoek in Erfgoed aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van het hierin verwoorde advies.

Inhoud

Samenvatting.....	7
Administratieve Gegevens	9
1 Inleiding.....	11
1.1 Aanleiding, Doel en Opzet van het onderzoek	11
2 Verwachtingsmodel.....	13
3 Resultaten proefsleuvenonderzoek.....	15
3.1 Geologie en bodem.....	16
3.2 Sporen en structuren	19
3.3 Vondsten	24
3.3.1 Aardewerk	24
3.3.2 Grofkeramiek.....	27
3.3.3 Dierlijk botmateriaal	27
3.3.4 Natuursteen.....	28
3.3.5 Metaal	28
4 Beantwoording van de onderzoeksvragen	29
5 Waardering	33
6 Conclusie en Advies	37
6.1 Conclusie	37
6.2 Advies	38
7 Bronnen	41
Verklarende Woordenlijst.....	43
Tijdstabel	47
Bijlage 1 Nieuwbouwplannen.....	49
Bijlage 2 Vlaktekeningen.....	53
Bijlage 3 Velddata	59
Bijlage 4 Profielen	67
Bijlage 5 Determinatielijsten specialisten.....	71

Samenvatting

In opdracht van L Sinke Beheer BV heeft Artefact! Advies en Onderzoek in Erfgoed in mei 2017 een Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd voor het plangebied Nijverheidstraat 25 te Kruiningen (gemeente Reimerswaal). De opdrachtgever is voornemens om deze locatie te herontwikkelen voor woningbouw waarin vier woningen voorzien zijn.

In januari 2017 is een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van verkennende boringen uitgevoerd. Op basis van dit onderzoek is een specifiek verwachtingsmodel opgesteld voor het plangebied. Voor vindplaatsen uit de Vroege Prehistorie (Paleolithicum tot Neolithicum) is er geen archeologische verwachting. Er bestaat voor het plangebied een lage kans voor archeologische waarden vanaf het Laat-Neolithicum tot de vroege IJzertijd. In de (intacte) top van het Hollandveen kunnen vindplaatsen uit de Late IJzertijd tot en met Romeinse Tijd worden verwacht. Voor de Vroege Middeleeuwen wordt de verwachting op het aantreffen van vindplaatsen laag ingeschat.

Het Inventariserend Veldonderzoek is uitgevoerd om het opgestelde specifieke archeologische verwachtingsmodel te toetsen. De geplande verstoringsdiepte zou echter enkel het niveau van het Laagpakket van Walcheren bereiken. Hierdoor is het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd om enkel de verwachting voor dit niveau te toetsen. Hierdoor is de verwachting voor de perioden Laat-Neolithicum tot en met de Romeinse Tijd niet getoetst.

In werkput 1 werden vier sporen aangetroffen, namelijk twee greppels, een graf van een paard en een kuil. De demping van de greppels wordt gedateerd in de 18de eeuw. De begraving van het paard heeft plaats gevonden tussen de 14de en de 18de eeuw. In een goed doorwerkte cultuurlaag die de sporen afdekte werd aardewerk aangetroffen uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Het zwaartepunt van het materiaal ligt in de 18de eeuw. De kuil wordt gedateerd in de late 18de eeuw.

In werkput 2 werd een kuil, twee muurrestanten met er rond de uitbraaksporen, een kuil alsook een oude cultuurlaag aangetroffen. De kuil wordt gedateerd in de 14de of 15de eeuw. De muurrestanten zijn vervaardigd uit hergebruikte handgevormde Zeeuwse bakstenen die dateren vanaf de 13de eeuw. In de oude cultuurlaag werd aardewerk aangetroffen daterend van de late Middeleeuwen tot in de 19de eeuw.

In werkput 3 werd buiten een oude cultuurlaag geen andere sporen aangetroffen. De oude, goed doorwerkte cultuurlaag had een lange looptijd vanaf de late Middeleeuwen tot in de 19de eeuw. Het grootste deel van het aardewerk stamde voornamelijk uit de 16de tot 18de eeuw.

Op basis van de resultaten van het inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven is de archeologische verwachting bijgesteld. De verwachting voor de perioden Laat-Neolithicum tot en met de (vroege IJzertijd) blijft ongewijzigd. Voor deze perioden geldt een lage verwachting. Voor de perioden (late) IJzertijd en Romeinse Tijd geldt een hoge verwachting indien de top van het Hollandveen Laagpakket niet verstoord is. Op basis van de resultaten van het Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven blijft de lage verwachting voor de Vroege Middeleeuwen ongewijzigd, wegens het ontbreken van sporen en vondsten uit deze periode. De hoge verwachting voor de late Middeleeuwen en Nieuwe tijd blijft behouden.

Op basis van de aangetroffen sporen kunnen we spreken over twee vindplaatsen, namelijk een laatmiddeleeuwse vindplaats en een vindplaats uit de Nieuwe tijd. De laatmiddeleeuwse vindplaats (S2001) manifesteert zich enkel nog tussen de huidige woning en schuur vanaf ca. 0,15m-mv (ca.

0,05m-NAP), daar waar het laatmiddeleeuwse looppniveau niet is opgenomen in de cultuurlaag daterend uit de Nieuwe tijd (S1001, 2008, 3001). Deze vindplaats is als niet behoudenswaardig gewaardeerd. Er kan evenwel niet worden uitgesloten dat zich onder de huidige schuur en woning nog intacte laatmiddeleeuwse resten bevinden. Het proefsleuvenonderzoek was immers beperkt in ruimte.

De vindplaats uit de Nieuwe tijd (bewoningssporen in de vorm van kuilen, funderingen, greppels, cultuurlagen) werd aangetroffen over de gehele onderzoekslocatie, plaatselijk reeds vanaf 0,25m-mv (ca. 0,65m-NAP) ten zuiden van de schuur en vanaf ca. 0,40m-mv/0,30m-mv (ca. 0,30m-NAP/0,25m-NAP) respectievelijk ten zuiden en oosten van het woonhuis. De kans wordt evenwel klein geacht dat zich ten oosten van de huidige woning nog erfsporen bevinden uit de Nieuwe tijd aangezien deze sporen volledig zijn opgenomen in de sterk doorwerkte cultuurlaag S3001. De vindplaats werd op basis van zijn inhoudelijke aspecten behoudenswaardig gewaardeerd.

Op basis van de resultaten van het Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven dient de dubbelbestemming Waarde Archeologie behouden te blijven. Binnen de blauwe zone op de advieskaart (zie afbeelding 15) wordt vervolgonderzoek geadviseerd vanaf 0,40 m –mv (0,35 m-NAP). Conform de AMZ-cyclus dient dit vervolgonderzoek te worden uitgevoerd in de vorm van een Opgraving. Afhankelijk van de verstoringsoppervlakte en –diepte kan deze opgraving worden uitgevoerd in de vorm van een Opgraving variant Archeologische Begeleiding. Voor het overige deel van het plangebied, gelegen buiten de blauwe zone, wordt vervolgonderzoek geadviseerd vanaf 1,00 m-mv (0,95 m –NAP).

Administratieve Gegevens

Onderzoeksvorm | Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven
Projectnaam | Kruiningen – Nijverheidstraat 25

Locatie

Provincie	Zeeland
Gemeente	Reimerswaal
Plaats	Kruiningen
Adres / Locatie	Nijverheidstraat 25
Kadastrale Perceelsnummers	Kruiningen, Sectie G, 2962, 2967
RD-coördinaten X/Y	W 60.891 / 385.305 N 60.913 / 385.320 Z 60.896 / 385.297 O 60.918 / 385.313
Kaartblad	49C
Oppervlakte plangebied	Circa 2.000 m ²

Beleidskader

Planologische aanleiding	Bestemmingsplanwijziging
Vigerend bestemmingsplan	Gemeente Reimerswaal, Kruiningen, dubbelbestemming waarde archeologie - 1

Bekende waarden binnen plangebied

AMK-nr.	13.392
AMK-status	Terrein van hoge archeologische waarde
Archis vondstlocaties	Geen
Zeeuws Archeologisch Archief	Geen

Opdrachtgever

Naam	L Sinke Beheer BV
Contactpersoon	Dhr. L. Sinke
Adres	Nishoek 38A, 4416 PE Kruiningen
Contactgegevens	T 0113 382160 E ls@sinkegroep.nl

Bevoegde Overheid

Naam	Gemeente Reimerswaal
Contactpersoon	Mevr. C. Sinke
Adres	Postbus 70, 4416 ZH Kruiningen
Contactgegevens	T 0113 395000 E c.sinke@reimerswaal.nl

Adviseur Bevoegde Overheid

Naam	Oosterschelderegio Archeologisch Samenwerkingsverband (OAS)
Contactpersoon	Dhr. K.-J.R. Kerckhaert
Adres	Postbus 49, 4330 AA Middelburg
Contactgegevens	T 0118 670613 E kjr.kerckhaert@scez.nl

Beheer en plaats van documentatie

Naam	Zeeuws Archeologisch Archief (ZAA)
	Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ)
Contactpersoon	Dhr. J.J.B. Kuipers
Adres	Postbus 49, 4330 AA Middelburg
Contactgegevens	T 0118 670879 E jjb.kuipers@scez.nl
Digitaal	e-depot: www.edna.nl

Uitvoerder

Naam	Artefact! Advies en Onderzoek in Erfgoed.		
Contactpersoon	Dhr. J.E.M. Wattenberghe		
Adres	Riemenstraat 9, 4543 BW Zaamslag		
Contactgegevens	T 0115 851614	M 06 13027900	
	E janwattenberghe@artefact-info.nl		

Onderzoeksgegevens

Uitvoeringsperiode	Mei 2017
Archis onderzoeksmelding	4.542.929.100
Nieuw aangetroffen vindplaats(en)	Nederzetting onbepaald Late Middeleeuwen (NX, LME): kuil Nederzetting huisplaats Nieuwe tijd (NHP, NT): greppels, kuilen, cultuurlaag, muurwerk

1 Inleiding

1.1 Aanleiding, Doel en Opzet van het onderzoek

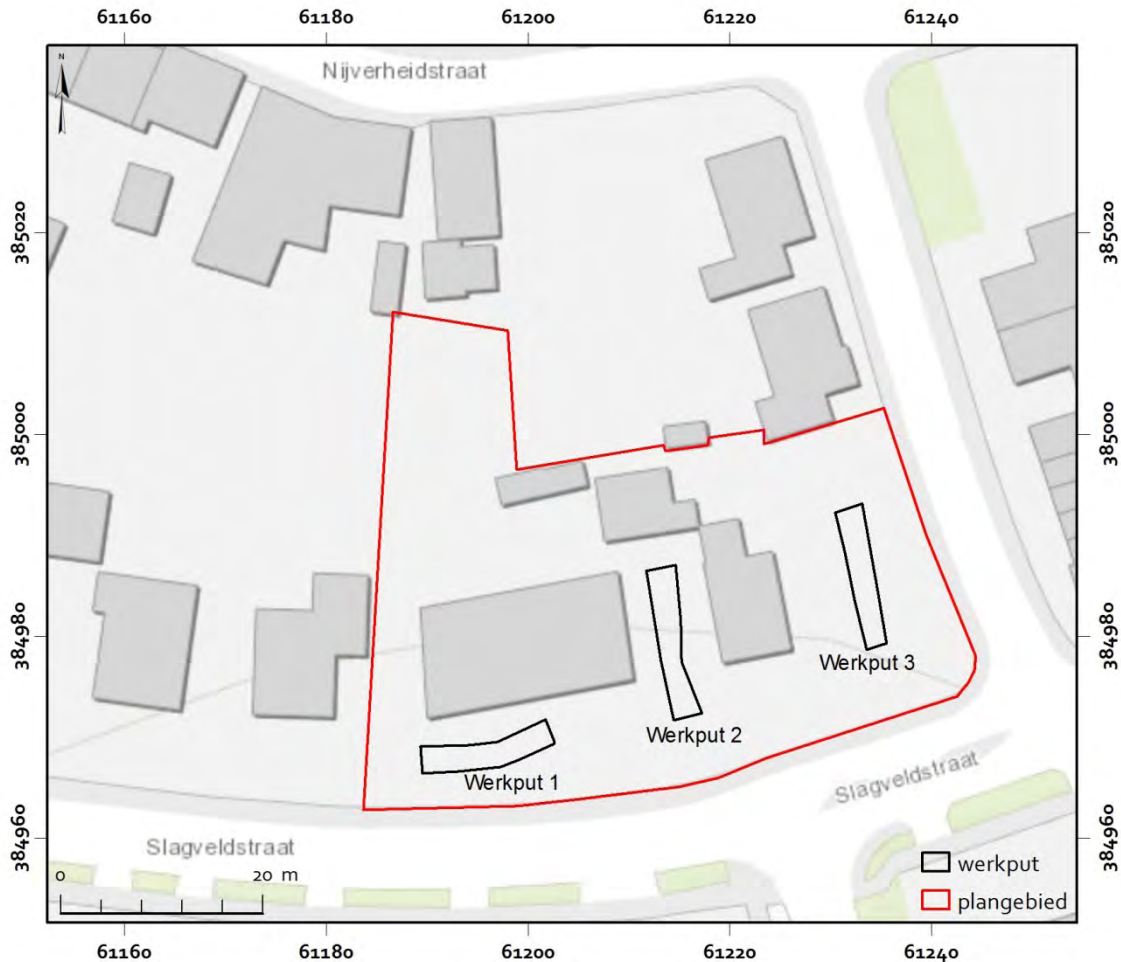
In opdracht van L Sinke Beheer BV heeft Artefact! Advies en Onderzoek in Erfgoed tussen mei 2017 een Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd voor het plangebied Nijverheidstraat 25 te Kruiningen (gemeente Reimerswaal). De opdrachtgever is voornemens om deze locatie te herontwikkelen voor woningbouw waarin vier woningen voorzien zijn. Het plangebied beslaat ca. 2000 m².

Naar aanleiding van deze werkzaamheden is in januari 2017 een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van verkennende boringen uitgevoerd. Op basis van dit onderzoek is een specifiek verwachtingsmodel opgesteld voor het plangebied. Voor het plangebied geldt een lage archeologische verwachting voor het Neolithicum. De afzettingen van het Laagpakket van Wormer wijzen op een laaggelegen, nat getijdenlandschap waarin de kans op het aantreffen van bewoningssporen klein is. De top van het Hollandveen Laagpakket is veraard. Zodoende geldt er een hoge verwachting voor de IJzertijd en Romeinse Tijd. Voor de Vroege Middeleeuwen geldt een lage verwachting voor het aantreffen van vindplaatsen in het Laagpakket van Walcheren; voor de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd geldt op en in het Laagpakket van Walcheren een hoge verwachting.

Afbeelding 1 Ligging in Nederland (rode ster).

Op basis van de resultaten van dit onderzoek werd door de bevoegde overheid besloten een vervolgstap in het proces van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ) te nemen. Omdat door de geplande werkzaamheden eventueel aanwezige vindplaatsen in het Laagpakket van Walcheren ernstig kunnen worden aangetast, is besloten dat, in het kader van de onderbouwing voor de ruimtelijke procedure, binnen het plangebied een vervolgonderzoek in de vorm van een Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven dient te worden uitgevoerd. De eventuele vindplaatsen op het niveau van het Hollandveen worden door de geringe diepte van de geplande graafwerkzaamheden niet bedreigd. Voor wat betreft dit niveau zal, ook na de uitvoering van het Inventariserend Veldonderzoek, ongeacht de resultaten van dit onderzoek een dubbelbestemming Waarde Archeologie van kracht blijven.

Afbeelding 2 Ligging van het plangebied (rode polygoon) en de proefsleuven (zwarte polygoenen) op een uitsnede van de Topografische Kaart van Nederland.

Tijdens het Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven dient te worden nagegaan of er in het plangebied daadwerkelijk behoudenswaardige archeologische vindplaatsen aanwezig zijn op het niveau van het Laagpakket van Walcheren en, of eventueel aanwezige ophooglagen. Concreter betreft dit het documenteren en waarderen van de aanwezige archeologische resten. Onder meer moet worden vastgesteld de aard, de ouderdom, de globale omvang, de diepteligging, de gaafheid en de conservering van deze archeologische vindplaatsen, voor zover aanwezig binnen het te verstoren deel van het onderzoeksgebied. Deze waardering en het daarop gebaseerde advies moeten voldoende basis bieden voor een daarop gebaseerd besluit.

2 Verwachtingsmodel¹

Op basis van de beschikbare aardwetenschappelijke, archeologische en historische gegevens werd in het archeologisch bureauonderzoek een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. Op basis van het bureauonderzoek kon samengevat gesteld worden dat binnen het plangebieden de bodemopbouw vanaf het maaiveld bestaat uit jonge zeeklei, Laagpakket van Walcheren op afzettingen van het Hollandveen Laagpakket op afzettingen van het Laagpakket van Wormer (oude zeeklei en zand) op pleistoceen dekzand behorende tot het Laagpakket van Wierden.

Tijdens het inventariserend veldonderzoek werd het opgestelde verwachtingsmodel middels 4 verkennende boringen (tot maximaal 4 meter beneden maaiveld) getoetst. De afzettingen van het Laagpakket van Wormer hebben de onderliggende bodem (Midden tot Laat Pleistoceen) geërodeerd tot op een diepte van meer dan 25 m –NAP. Voor vindplaatsen uit de Vroege Prehistorie (Paleolithicum tot Neolithicum) is er dan ook geen archeologische verwachting.

Er bestaat voor het plangebied een lage kans dat zich in het Laagpakket van Wormer archeologische waarden bevinden vanaf het Laat-Neolithicum. Vindplaatsen uit deze periode kunnen worden verwacht in de top van het Laagpakket van Wormer, onder het Hollandveen, op een diepte tussen 3,01 en 3,78 m –NAP (3,10 – 3,75 m –mv). De lage verwachting wordt ingegeven door de veronderstelde geologische situatie binnen het plangebied en door het niet eerder aantreffen van vindplaatsen op dit niveau in de regio. Het toenmalige landschap was een uitgestrekt getijdengebied dat sterk onder invloed van de zee stond en weinig verhogingen kende, waarmee het minder gunstig was voor bewoning. Dit niveau wordt niet bereikt bij het uit te voeren proefsleuvenonderzoek.

Resten uit de Bronstijd en Vroege IJzertijd kunnen voorkomen in de onderzijde van en het opgaand Hollandveen Laagpakket (Formatie van Nieuwkoop). Gedurende de Bronstijd en Vroege IJzertijd behoorde het plangebied echter tot een uitgestrekt veenmoeras waar de omstandigheden vermoedelijk te nat en ongunstig waren voor bewoning. Gecombineerd met het ontbreken van vindplaatsen uit deze periode in Zeeland wordt de archeologische verwachting voor deze periode laag ingeschat. Het Hollandveen kan binnen het plangebied aangetroffen worden op een diepte vanaf 1,96 m –NAP (2,05 m –mv), de bodem van het pakket op een diepte tussen 3,01 en 3,78 m –NAP (3,10 – 3,75 m –mv). Dit niveau wordt niet bereikt bij het uit te voeren proefsleuvenonderzoek.

In de (intacte) top van het Hollandveen kunnen vindplaatsen uit de Late IJzertijd tot en met Romeinse Tijd worden verwacht. Mogelijk aan te treffen vindplaatsen kunnen bestaan uit rurale nederzettingen, grafvelden, infrastructuur of restanten van ambachtelijke activiteiten. Dit niveau is binnen het plangebied in twee boringen intact aangetroffen op een diepte tussen 2,43 en 1,96 m –NAP (2,05 en 2,10 m –mv). Dit betreft boringen nr. 2 en 3, in het zuidwesten en centraal in het plangebied. In boring nr. 4 (in het oosten van het plangebied) was het Hollandveen volledig weg geërodeerd door het Laagpakket van Walcheren, voor deze zone geldt geen archeologische verwachting voor de betreffende periode. Ter plaatse van boring nr. 1 kon de archeologische verwachting niet vastgesteld worden omdat deze boring niet voldoende diep doorgezet kon worden. Dit niveau wordt niet bereikt bij het uit te voeren proefsleuvenonderzoek.

¹ Integraal overgenomen uit Delporte 2017.

In de top van de afzettingen van het Laagpakket van Walcheren kunnen vindplaatsen worden aangetroffen uit Vroege Middeleeuwen tot en met de Nieuwe Tijd. Vindplaatsen uit deze periode kunnen worden aangetroffen net onder de bouwvoor of opgebrachte bovenlaag. Complexen uit de Volle en Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd kunnen bestaan uit resten van nederzettingen, landbouw (ploegsporen) en landinrichting. Voor de Vroege Middeleeuwen wordt de verwachting op het aantreffen van vindplaatsen laag ingeschat. Dit omdat het geheel deel uitmaakt van een gebied dat pas in de 12de eeuw bedijkt is en het feit dat er in de omgeving geen vroegmiddeleeuwse vindplaatsen of waarnemingen bekend zijn. Voor de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd wordt de verwachting op het aantreffen van vindplaatsen hoog ingeschat, dit gezien de ligging binnen een terrein van hoge archeologische waarde, betreffende de oude dorpskern van Kruiningen. Ten oosten van het plangebied zijn daarenboven bij eerder archeologisch onderzoek laatmiddeleeuwse sporen van bewoning en landinrichting gevonden. Binnen de oude dorpskern van Kruiningen, rond de Markt en de Hoofdstraat, werden bij diverse archeologische onderzoeken archeologische resten aangetroffen die de intensieve bewoning in de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd hebben aangetoond. Binnen het plangebied is bebouwing gekend vanaf de 19de eeuw (met mogelijk een 18de-eeuwse voorganger).

3 Resultaten proefsleuvenonderzoek

Het veldwerk is uitgevoerd in overeenstemming met protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek (landbodems) van de KNA 4.0, de provinciale richtlijnen en het gemeentelijk beleid, alsook de voorwaarden uit het Programma van Eisen. Daarnaast zijn ook de in de KNA Leidraad Veldhandleiding Archeologie en de in de KNA Leidraad Eerste hulp bij Kwetsbaar Vondstmateriaal opgenomen uitgangspunten en richtlijnen gevolgd. In deze paragraaf worden de veldwerkmethoden in grote lijnen beschreven. Indien daarbij is afgeweken van het PvE, wordt dit expliciet vermeld met verantwoording.

Het veldteam bestond uit twee KNA archeologen: drs. S. Depuydt (Senior KNA Archeoloog, projectleider en dagelijkse leiding) en drs. E. Coppens (KNA Archeoloog MA).

Binnen het plangebied zijn drie werkputten onderzocht (zie bijlage 2). De aanleg van de werkputten werden civieltechnisch sterk gehinderd door de aanwezigheid van een groot aantal kabels en leidingen, alsook de beperkte plaats voor het tijdelijk opslaan van de uitgegraven grond. Om deze redenen zijn de werkputten iets smaller en korter. Werkput 1 was gesitueerd ten zuiden van de schuur en mat ca. 2,6x13,7 meter. Werkput 2, met een lengte van 15 meter en een breedte van 2,8 meter, werd aangelegd tussen de woning en de schuur. Werkput 3 was gesitueerd in de voortuin en mat ca. 2,8x14 meter. Er werd laagsgewijs gegraven met een kraanmachine met gladde bak.

In alle werkputten is één vlak aangelegd, of in de top van de cultuurlaag, gesitueerd onder de bouwvoor, of, bij het ontbreken van sporen of een cultuurlaag, in de top van het Laagpakket van Walcheren, of, bij het ontbreken van sporen in de top van het Laagpakket van Walcheren, op een maximale diepte van 1 meter beneden maaiveld. Het aangelegde vlak is, daar waar nodig, handmatig bijgeschaafd. Vervolgens is het vlak gefotografeerd, ingekrast en digitaal getekend door middel van een dGPS.

Per werkput zijn twee profielkolommen gedocumenteerd. Deze profielen zijn analoog getekend, beschreven en gefotografeerd. De profielen zijn genummerd per werkput. De locatie van de profielen en de hoogte van de profielpennen zijn ingemeten door middel van een dGPS. De profielen zijn na het veldwerk gedigitaliseerd en opgenomen als bijlage 4.

Grondsporen zijn gecoupeerd voor zover nodig om tot een waardering te komen. Anorganisch en organisch vondstmateriaal zijn integraal verzameld. Een uitzondering vormt het bouw materiaal. Deze zijn selectief verzameld. Er werden hoogtematen genomen van het maaiveld, het sporenvlak, de profielen en de aangetroffen sporen. Er is systematisch en vlakdekkend gebruikt gemaakt van een metaaldetector voor het opsporen van metaalvondsten. Het vondstmateriaal is per spoor verzameld.

Na de aanleg van de proefsleuven is de adviseur van de bevoegde overheid telefonisch op de hoogte gebracht van de veldwerkresultaten. De proefsleuven zijn na het veldwerk terug gedicht.

3.1 Geologie en bodem

De tijdens het onderzoek gedocumenteerde profielen zijn gedigitaliseerd en terug te vinden in bijlage 4. In totaal zijn zes profielkolommen gedocumenteerd.

Werkput 1

In werkput 1 zijn twee profielkolommen gedocumenteerd. In het noordwesten van de werkput werd profiel 101 aangelegd (afbeelding 3 en bijlage 4). Tussen 0,00 en 0,15 meter beneden maaiveld (m-mv) (ca. 0,40m-NAP en 0,55m-NAP) bevond zich bestrating S999 opgetrokken uit harde bordeauxrode bakstenen. Onder de bestrating lag een puinverharding S999 van ca. 10 centimeter dik (0,15-0,25m-mv; 0,55m-NAP tot 0,65m-NAP) van rode en gele puinbrokken. Onder deze puinverharding bevond zich vanaf ca. 0,25 tot 0,40m-mv (ca. 0,65m-NAP tot 0,80m-NAP) een oude cultuurlaag S1001 die bestond uit bruine, zwak zandige, matig siltige, matig humeuze klei met insluitsels van aardewerk en puinbrokjes. In deze goed doorwerkte cultuurlaag werd aardewerk aangetroffen uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd. De middeleeuwse fragmenten betreffen opspit of herwerkt materiaal. Het zwaartepunt van het materiaal ligt in de 18de eeuw. Enkel jongere fragmenten laten toe te concluderen dat deze cultuurlaag rond 1900 definitief is afgedekt. Onder deze cultuurlaag werden in het westen van de werkput tot de maximale ontgravingsdiepte twee greppels S1002 en S1003 aangetroffen, die een homogene vulling hadden van donkerbruin grijs, zwak zandig, matig humeuze klei. In de vulling werd zowel middeleeuws als post-middeleeuws materiaal aangetroffen. De definitieve demping van de greppels wordt gedateerd in de 18de eeuw. Vanaf ca. 0,65m-mv (ca. 1,05m-NAP) werd, waar niet doorsneden door sporen, het Laagpakket van Walcheren aangetroffen.

Afbeelding 3 profiel 101 in werkput 1, gezien vanuit het zuiden. Voor profielbeschrijving en interpretatie wordt verwezen naar bijlage 4.

Profiel 102 werd aangelegd in het zuidoosten van werkput 1 (afbeelding 4 en bijlage 4). Tussen 0,00 en 0,20m-mv (ca. 0,20m-NAP tot 0,40m-NAP) werd beige bouwzand aangetroffen die als fundatie diende van de erboven gelegen bestrating opgetrokken uit bordeauxrode, harde bakstenen. Onder dit bouwzand bevond zich een puinverharding van rode en gele baksteenpuinbrokken tot ca. 0,50m-mv (tot ca. 0,70m-NAP). Onder deze puinverharding werd net zoals in profiel 101 tot ca. 0,70m-mv (tot ca. 0,90m-NAP) S1001 aangetroffen, een oude homogeen, bruine cultuurlaag. Onder deze

cultuurlaag werd in het oosten van de werkput tot de maximale ontgravingsdiepte van ca. 1,00m-mv (ca. 1,20m-NAP) een kuil S2004 aangetroffen waarin zich aardewerk bevond daterend uit de late 18de eeuw.

Afbeelding 4 Profiel 102 in werkput 1, gezien vanuit het noordwesten. Voor profielbeschrijving en interpretatie wordt verwezen naar bijlage 4.

Werkput 2

In werkput 2 zijn twee profielkolommen geplaatst. Eén profielkolom (profiel 201) werd aangelegd in het noordoosten van de werkput en één profielkolom (profiel 202) in het oosten van de werkput. In profiel 201 werd onmiddellijk onder de verharding van kiezels de top van het Laagpakket van Walcheren aangetroffen (zie afbeelding 5). De top van het Laagpakket van Walcheren is in het profiel vastgesteld vanaf ca. 0,15m-mv (ca. 0,05m-NAP). In dit deel van de werkput was het laatmiddeleeuwse niveau nog bewaard. Ten zuiden van profiel 201, ten zuiden van de bewoningssporen, werd profiel 202 gedocumenteerd (zie afbeelding 6). Hier was het oude middeleeuwse niveau niet bewaard, maar opgenomen in een oude cultuurlaag S2008. Deze cultuurlaag werd onmiddellijk onder de bouwvoor vastgesteld vanaf ca. 0,40m-mv (ca. 0,30m-NAP). Deze laag bestond uit matig humeus, donkerbruin grijs, zwak zandige klei met insluitsels van aardewerk daterend van de late Middeleeuwen tot in de 19de eeuw. Plaatselijk was deze cultuurlaag doorsneden door een kuil S2007, gevuld met puin na uitbraak van muurwerk S2006.

Afbeelding 5 Profiel 201 in werkput 2, gezien vanuit het westen.

Afbeelding 6 Profiel 202 in werkput 2, gezien vanuit het westen.

Werkput 3

In werkput 3 zijn twee profielkolommen gedocumenteerd. In deze werkput werden geen sporen aangetroffen. Onder de bouwvoor S3002 werd vanaf ca. 0,30m-mv (vanaf ca. 0,25m-NAP) een oude, doorwerkte cultuurlaag S3001 aangetroffen. Onder deze cultuurlaag is vanaf ca. 0,90m-mv (ca. 0,85m-NAP) de top van het Laagpakket van Walcheren vastgesteld. De cultuurlaag had een lange looptijd vanaf de late Middeleeuwen tot in de 19de eeuw. Het grootste deel van het aardewerk dateert voornamelijk uit de 16de tot 18de eeuw.

Afbeelding 7 Profiel 301 in werkput 3, gezien vanuit het oosten.

3.2 Sporen en structuren

Werkput 1

Werkput 1 werd aangelegd ten zuiden van de schuur en mat ca. 13,7x2,6m. De aanleg van de werkput en het vlak werd sterk gehinderd door de aanwezigheid van (nog in gebruik zijnde) kabels en leidingen waarvan een deel niet op de KLIC stonden weergegeven. Daarnaast was er zeer weinig plaats voor de stort. Er werd één vlak aangelegd op ca. 0,80m-mv (tussen ca. 0,95m-NAP en 1,10m-NAP) op de overgang van de oude cultuurlaag S1001 naar het Laagpakket van Walcheren S1000. In deze werkput werden vier sporen aangetroffen, namelijk twee greppels S1002 en S1003, een graf van een paard S1005 en een kuil S1004 (bijlage 2). S1002 dat werd aangetroffen vanaf ca. 0,40m-mv (ca. 0,80m-NAP) betreft een noord-zuid gerichte greppel van minimaal 60cm breed (afbeeldingen 3 en 8). De vulling bestond uit zwak humeus, donkerbruin grijs, zwak zandige klei met insluitsels van slechts vier fragmenten aardewerk daterend uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Deze vier individuen zijn te weinig om een betrouwbare datering voor het spoor te bieden, maar de aanwezigheid van een 18de-eeuwse grape wijst op een afsluiting van het spoor in de 18de eeuw. Ten oosten van S1002 en deels onder S1002 werd een tweede noord-zuid gerichte greppel S1003 aangetroffen (afbeeldingen 3 en 8). De bovenkant van de greppel werd aangetroffen op ca. 0,50m-mv (ca. 0,90m-NAP) en de greppel was minimaal 50cm breed. De vulling bestond uit zwak humeus, donkerbruin grijs, zwak zandige klei. In het spoor werd geen dateerbaar aardewerk aangetroffen, maar het wordt op basis van de stratigrafie gedateerd tot en met de 18de eeuw.

Afbeelding 8 Greppels S1002 en S1003, gezien vanuit het noorden.

Ten oosten van de greppels werd onder de cultuurlaag S1001 een graf van een paard S1005 aangetroffen (afbeelding 9). Het graf mat ca. 1,20x0,90m. In dit spoor werden drie fragmenten aardewerk aangetroffen uit de periode 1000-1400. Aangezien de scherven tussen en rondom het paardenskelet werden aangetroffen, kan men aannemen dat het om opspit gaat. De begraving van het paard heeft dus plaats gevonden ergens tussen de 14de en de 18de eeuw.

Afbeelding 9 Graf van een paard S1005, gezien vanuit het noorden.

Afbeelding 10 **Overzicht van werkput 1, met vooraan op de foto kuil S1004, gezien vanuit het oosten.**

In het uiterste oosten van werkput 1 werd kuil S1004 aangetroffen (afbeelding 10). De kuil bevond zich onder de cultuurlaag S1001. De kuil werd aangetroffen op ca. 0,70m-mv (ca. 0,90m-NAP) en was minimaal 40cm diep. Tevens was hij minimaal 2,50m breed en 3,00m lang. De gelaagde vulling bestond van boven naar onder uit matig humeuze, donkergrijs bruine, zwak zandige klei op bruin grijs, zwak siltig zand, op matig humeuze, bruine, matig siltige klei, op donkerbruin grijs, sterk siltig zand op grijs, matig siltig zand (bijlage 4). In de vullingen werd aardewerk, enkele baksteenbrokjes en enkele mosselschelpfragmenten aangetroffen. De aardewerkfragmenten dateren uit de late 18de eeuw.

Werkput 2

Werkput 2 werd aangelegd tussen het huidige woonhuis en de schuur. Ook hier werd de aanleg van de werkput en het vlak bemoeilijkt door de aanwezigheid van vele kabels en leidingen alsook de beperkte bewegingsruimte voor de kraan en de mogelijkheid tot het tijdelijk opslaan van de uitgegraven grond. De werkput mat zodoende ca. 15,00x2,80m. Het vlak werd in het noorden van de werkput aangelegd op ca. 0,25m-mv (op ca. 0,15m-NAP) en in het zuiden op ca. 0,95m-mv (op ca. 0,85m-NAP), op de overgang van de antropogene lagen naar het Laagpakket van Walcheren.

In de werkput werd een kuil S2001, twee muurrestanten S2004 en S2006 met er rond de uitbraaksporen S2003, S2005 en kuil S2007 alsook een oude cultuurlaag S2008 aangetroffen. Kuil S2001 bevond zich in het noorden van de werkput, onmiddellijk onder de grindverharding op de overgang naar het Laagpakket van Walcheren op ca. 0,25m-mv (ca. 0,15m-NAP) (afbeelding 11). De kuil mat ca. 0,90m in diameter en was ca. 30cm diep. De vulling bestond uit bruin grijs, zwak zandige klei, met insluitsels van enkele fragmenten grijsbakkend aardewerk en baksteenbrokjes. Qua aardewerk wijkt dit spoor duidelijk af van de andere sporen, aangezien het enkel middeleeuws gedraaid grijsbakkend aardewerk bevat. Het totaal ontbreken van 15de-eeuwse en jongere vondsten wijst op een afsluiting in de 14de of 15de eeuw.

Afbeelding 11 Links overzicht van werkput 2, met vooraan op de foto kuil S2001, gezien vanuit het noorden, rechts coupe over kuil S2001, gezien vanuit het zuiden.

Ten zuiden van deze kuil bevonden zich de muurrestanten S2004 en S2006 (afbeelding 12). S2004 is een anderhalve steens brede, oost-west georiënteerde fundering (40cm) die nog voor twee steenlagen was bewaard. Het geheel was gemetseld in een wild verband met rode, matig harde bakstenen van ?x11,5x5,5cm. Het betrof hergebruik. Als mortel was bruine klei gebruikt. De gebruikte bakstenen betreffen fragmenten van handgevormde Zeeuwse bakstenen met een appelbloesembakking die dateren vanaf de 13de eeuw. S2006 is een dubbelsteens brede, tevens oost-west georiënteerde fundering (56cm) die slechts voor één steenlaag was bewaard. De muur was vervaardigd uit rode, halve, hergebruikte, matig harde bakstenen van ?x12x6cm. Als mortelspecie was een bruine klei gebruikt. De gebruikte bakstenen betreffen ook hier fragmenten van handgevormde Zeeuwse bakstenen met een appelbloesembakking die dateren vanaf de 13de eeuw. Tussen de funderingen bevond zich onmiddellijk onder de huidige puinverharding het Laagpakket van Walcheren. De ondergrond is er nooit geroerd of opgehoogd, wat erop wijst dat de funderingen al enige tijd meegaan. Ten zuiden van fundering S2006, buiten de perimeters van de toenmalige bebouwing, was de ondergrond tot ca. 0,95m-mv van antropogene oorsprong. Onder de bouwvoor bevond zich tussen ca. 0,40m en 0,65m-mv (ca. 0,30m-NAP tot ca. 0,55m-NAP) een oude cultuurlaag S2008 die bestond uit matig humeus, donkerbruin grijs, zwak zandige klei met insluitsels van aardewerk daterend van de late Middeleeuwen tot in de 19de eeuw. Plaatselijk was deze cultuurlaag doorsneden door een kuil S2007, gevuld met puin na uitbraak van muurwerk S2006. Het aardewerk aangetroffen tussen het puin dateert grotendeels uit de 15de/16de eeuw, maar er zitten ook enkele 18de/19de –eeuwse scherven tussen.

Afbeelding 12 Links muurwerk S2004, gezien vanuit het westen, rechts muurwerk S2006, gezien vanuit het noorden.

Werkput 3

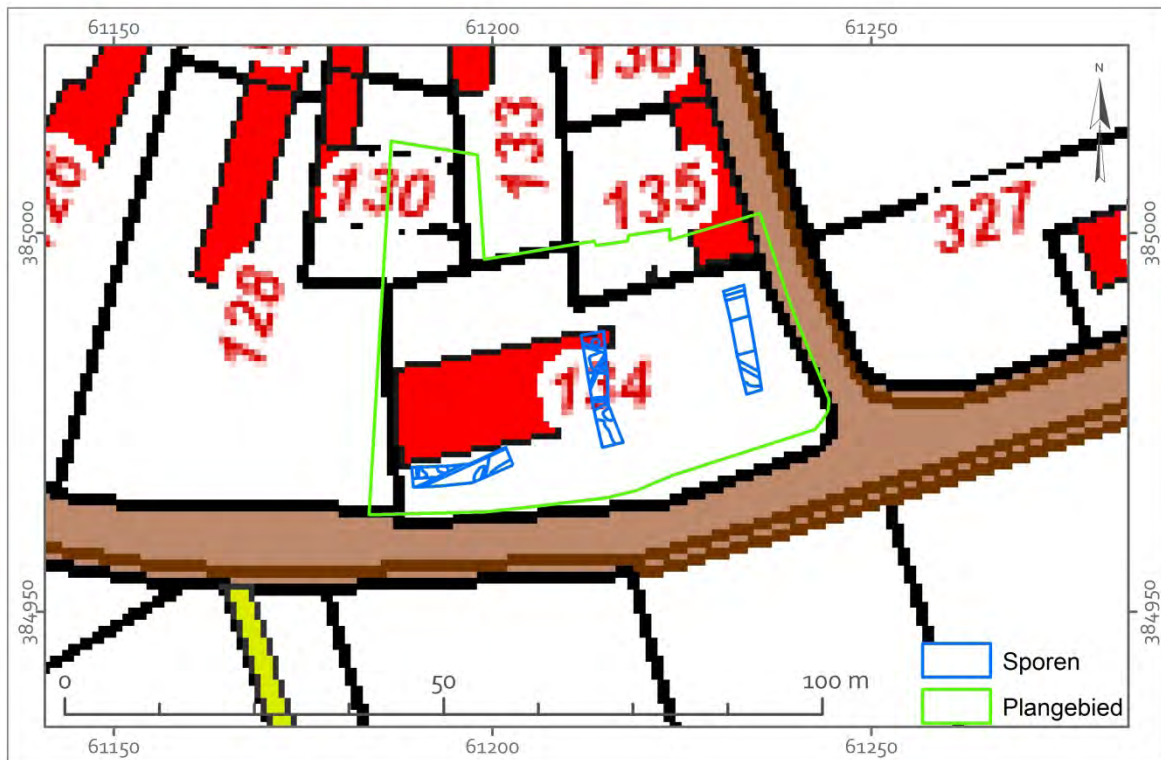
Werkput 3 werd aangelegd in de voortuin van het woonhuis. Vooral hier werd de aanleg van de werkput en het vlak sterk gehinderd door de aanwezigheid van (nog in gebruik zijnde) kabels en leidingen die deels niet op de KLIC stonden aangegeven. Zodoende is het centrale deel van de werkput, daar waar een groot aantal kabels van gas, water en elektriciteit aanwezig waren, niet uitgegraven. De werkput mat ca. 2,80x14,00m. Het vlak werd aangelegd op ca. 0,90m-mv (ca. 0,85m-NAP), op de overgang van een oude cultuurlaag S3001 naar het Laagpakket van Walcheren (S3000) (afbeelding 13). In de werkput werden buiten de oude cultuurlaag geen andere sporen aangetroffen. De oude, goed doorwerkte cultuurlaag S3001 werd aangetroffen onder de huidige bouwvoor op ca. 0,30m-mv (ca. 0,25m-NAP). De vulling bestond uit matig humeus, grijs, zwak siltig zand met insluitsels van aardewerk en dierlijk botmateriaal. De cultuurlaag had een lange looptijd vanaf de late Middeleeuwen tot in de 19de eeuw. Het grootste deel van het aardewerk stamde voornamelijk uit de 16de tot 18de eeuw.

Afbeelding 13 **Overzicht van het noordelijk deel van werkput 3, gezien vanuit het zuiden.**

Op basis van de aangetroffen sporen kunnen we spreken over twee vindplaatsen, namelijk een laatmiddeleeuwse vindplaats en een vindplaats uit de Nieuwe tijd. De intacte laatmiddeleeuwse vindplaats (S2001) manifesteert zich enkel nog tussen de huidige woning en schuur, daar waar het laatmiddeleeuwse loopniveau niet is opgenomen in de cultuurlaag daterend uit de Nieuwe tijd. Er kan niet worden uitgesloten dat zich onder de huidige schuur en woning alsook op het achterterf nog intacte laatmiddeleeuwse resten bevinden. Dit kon niet worden getoetst tijdens het proefsleuvenonderzoek. De muurresten S2004 en S2006 zijn vervaardigd uit hergebruikte laatmiddeleeuwse bakstenen en worden geassocieerd met de restanten van de oude schuur zoals zichtbaar op de kadastrale minuutkaart van 1832 (afbeelding 14). Gezien de grote aanwezigheid van

18de eeuwse materiaal op de onderzoekslocatie kan er van worden uitgegaan dat het erf reeds in de 18de eeuw was bewoond.

Abbeelding 14 Projectie van de sporenkaart (blauwe polygoon) en het plangebied (groene polygoon) op de kadastrale minuutkaart van 1832. Schaal 1:1.000.

3.3 Vondsten

3.3.1 Aardewerk

Y.J.W.R. de Rue

Het aardewerk werd geïnventariseerd (bijlage 5). Ten behoeve van een algemene indruk van het materiaal en van de implicaties voor spoordateringen, is het aangetroffen aardewerk per spoor beschreven.

Spoor 1001 – cultuurlaag werkput 1 (vondstnr 1, 4 en 5)

Uit spoor 1001 werden 18 aardewerkfragmenten ingezameld (vondstnr 1: 15 scherven van 11 individuen; vondstnr 4: 5 scherven van 4 individuen; vondstnr 5: 3 scherven van 3 individuen). Het betreft eigenlijk enkel losse scherven. Wanneer er meer scherven per individu zijn, is dit het gevolg van verse breuken.

Onder het vondstmateriaal bevinden zich enkele (vol)midleleeuwse en vroege post-midleleeuwse fragmenten. Mogelijk betreft dit opspit of herwerkt materiaal. Het zwaartepunt van het materiaal ligt in de 18de eeuw, maar enkel jongere fragmenten laten toe te concluderen dat het spoor waarschijnlijk rond 1900 of later definitief is afgesloten.

Spoor 1002 – greppel werkput 1 (vondstnr 2)

Het aardewerk uit dit vondstnummer bestaat uit 5 fragmenten van 4 individuen. Het bevat zowel

middeleeuws als post-middeleeuws materiaal. 4 individuen is te weinig om een betrouwbare datering voor het spoor te bieden, maar de aanwezigheid van een 18de-eeuwse kromsteert (een soort late grape met een opvallende dikke steel) wijst op een afsluiting van het spoor in de 18de eeuw of later.

Spoor 1004 - kuil werkput 1

vulling 1 (vondstnr 7)

Het aardewerk uit dit vondstnummer omvat 9 losse fragmenten. Het karakter van losse, vrij kleine scherven met hier en daar slijtage op de breuken wijst in de richting van zwerfvuil. Het roodbakkende aardewerk overheerst, met daaronder o.a. producten uit Bergen op Zoom en Friesland. Daarnaast waren er twee scherfjes faience en twee steelfragmentjes van pijparden tabakspijpen.

De datering van de fragmenten loopt licht uiteen, met enkele fragmenten uit de 15/16de eeuw en de nadruk op de 18de eeuw met enkele fragmenten die misschien ook nog 19de-eeuws kunnen zijn. Het lijkt te gaan om een spoorvulling die na het midden van de 18de eeuw is afgesloten. Mogelijk betreft dit de tweede helft van de 18de eeuw of in de 19de eeuw, maar het aantal fragmenten is wat klein om dit met zekerheid te kunnen stellen.

vulling 2 (vondstnr 19)

Onder vondstnummer 19 werden twee fragmenten van een faience bord ingezameld. Gezien de verse breuken was dit bord in de bodem waarschijnlijk completer. Mogelijk betreft het primair of secundair afval. Het bord is voorzien van een op Chinees porselein geïnspireerd decor in kobaltblauwe beschildering met strooibloemenmotief en dateert uit de periode 1700-1775.

vulling 3 (vondstnr 20)

Dit vondstnummer omvat slechts 4 aardewerkfragmenten, wat weinig is voor betrouwbare conclusies. Het lijkt om zwerfvuil te gaan, met een mix van laatmiddeleeuwse vondsten met post-middeleeuwse vondsten. Een aangetroffen pijpenkop is de jongste vondst en dateert uit de tweede helft van de 18de eeuw. Dit wijst op een afsluiting van het spoor na het midden van de 18de eeuw. Dit sluit aan bij het beeld van de vondsten uit vulling 1 (vondstnr 7).

Spoor 1005 – dierlijk graf werkput 1 (vondstnr 24)

Dit spoor bevatte drie aardewerkfragmenten. Het gaat om fragmenten uit de periode 1000-1400 in grijsbakkend aardewerk en Elmt-type aardewerk. Het jongste fragment dateert uit de 14de eeuw. Aangezien de scherven tussen en rondom een skelet werden aangetroffen, kan men aannemen dat het om opspit gaat die in het spoor terecht is gekomen tijdens het graven van het graf bij het doorgraven van oudere lagen. Het 14de-eeuwse fragment kan dus enkel dienen als *terminus post quem*. Hoeveel later de begraving heeft plaatsgevonden is op basis van het aardewerk niet vast te stellen.

Spoor 2001 – kuil werkput 2 (vondstnr 10)

Uit dit spoor werden 6 fragmenten van 5 individuen ingezameld. De hoge graad van fragmentatie wijst waarschijnlijk op zwerfvuil. Qua aardewerk wijkt dit spoor duidelijk af van de andere sporen, aangezien het enkel middeleeuws wielgedraaid grijsbakkend aardewerk bevat. Zeker een gedeelte van dit aardewerk is 14de-eeuws, mogelijk zijn enkele fragmenten nog iets ouder. Het normaliter gelijktijdig in gebruik zijnde roodbakkende aardewerk werd niet aangetroffen. Gezien het kleine aantal scherven is dit mogelijk toevallig. De afsluiting van dit spoor moet in de 14de eeuw of later zijn gebeurd. Hoewel gezien het kleine aantal scherven men enige voorzichtigheid moet betrekken, lijkt het totaal ontbreken van 15de-eeuwse en jongere vondsten te wijzen op een afsluiting in de 14de of 15de eeuw.

Spoor 2003 – puinlaag werkput 2 (vondstnr 8)

Het aardewerk uit dit vondstnummer bestaat uit 6 losse fragmenten. Ze beslaan samen de 15de tot en met de vroege 19de eeuw. Het lijkt om een ruis van zwerfvuil te gaan dat tussen het andere puin werd aangetroffen. Zes fragmenten is wat weinig om een spoordatering op te baseren, maar de vondst van een randfragment in Nederlandse Frankforter-waars wijst op een afsluiting van het puinpakket na circa 1780.

Spoor 2007 – kuil werkput 2 (vondstnr 14)

Het aardewerk uit dit vondstnummer omvat 11 scherven van 6 individuen. Het aardewerk is iets vollediger dan de scherven uit spoor 2008 en 3001. Waarschijnlijk gaat het om secundair afval, maar het kan ook gaan om een mix van secundair afval en zwerfvuil. De oudste vondsten, veelal de groter fragmenten, komen uit de 15de/16de eeuw, maar er zitten ook enkele 18de/19de –eeuwse scherven tussen. De assemblage is echter te klein om met zekerheid een spoordatering toe te kennen.

Spoor 2008, cultuurlaag (vondstnr 9)

Dit vondstnummer behelst 52 scherven van 50 individuen. Het betreffen losse scherven, in de meeste gevallen van klein formaat, behalve als het om heel stevige delen gaat, zoals stelen. De meeste scherven vertonen duidelijke tot zeer zware slijtage die van na de gebruiksfase dateert en erop wijst dat de scherven veelal lang hebben rondgezworven.

De looptijd van de vulling is lang, van de late Middeleeuwen tot in de 19de eeuw. Het materiaal uit de late middeleeuwen en de 16de eeuw wordt slechts door enkele fragmenten vertegenwoordigd. Het gros van het materiaal dateert uit de 17de en 18de eeuw, om vervolgens af te sluiten met enkele 19de –eeuwse scherven. De verdeling van de datering van de vondsten is een indicatie voor de mate van menselijke activiteit op dit terrein in de betreffende periode. Dit kan bewoning in de directe omgeving zijn, maar bijvoorbeeld ook landbouw (mestvondsten).

De assemblage vertoont het normale beeld voor huishoudelijk afval uit die periode. Het bestaat vooral uit roodbakkend aardewerk. Het gros is geproduceerd in Bergen op Zoom, hier en daar mogelijk nog een lokaal product en één Nederrijns product. Wat betreft de vormen gaat het voornamelijk om kookwaar zoals grapes, bakpannen, een kachelpan, een deksel, een steelkom en verder keuken- en tafelgerei zoals kommen en borden. Verder werd ook de stam van een olielampje op stam aangetroffen.

Een zeer uitzonderlijke vondst binnen het roodbakkende aardewerk is een deel van een klein strijkijzer dat oorspronkelijk een groot lusoor als handvat had. Het strijkvlak is voorzien van een witte slib en het gehele object is bedekt met een dik, glanzend loodglazuur. Een exacte parallel voor dit exemplaar is bekend uit het scheepswrak 'potterwrak' nabij Texel. Het wrak dateert tussen 1650 en 1675. Dit maakt een 17de –eeuwse datering voor het strijkijzer uit Kruiningen waarschijnlijk.

Er was één fragmentje witbakkend aardewerk aanwezig (groengood). Grijsbakkend aardewerk werd niet aangetroffen. Het steengoed blijft beperkt tot een losse scherv van een 19de –eeuwse mineraalwaterfles. Er waren 8 fragmenten van 17de en 18de –eeuwse borden en kommen in majolica en faience. Verder werden er twee fragmenten van tabakspijpen in pijpaaarde teruggevonden. Het industrieel wit aardewerk bleef beperkt tot een fragment van een melkkannetje (1780-1850) met een decoratie van *engine turned* dieper liggende horizontale banden.

Spoor 3001 - cultuurlaag werkput 3 (vondstnr 13)

Vondstnummer 13 bevat 33 scherven van 31 individuen. Het gaat om losse scherven, in de meeste gevallen van klein formaat. De meeste scherven vertonen duidelijke tot zeer zware slijtage die van na de gebruiksfase dateert en erop wijst dat de scherven veelal lang hebben rondgezworven. Hier en daar lijken er ploegbeschadigingen zichtbaar. Dit beeld van verweerd materiaal wijst meestal op

bouwvoorvondsten of materiaal uit aangevoerde grond. Dit past bij de identificatie van spoor 3001 als cultuurlaag.

De looptijd van de vulling is lang. Er zijn wat fragmenten uit de late Middeleeuwen, maar het grootste deel van het aardewerk is post-middeleeuws, voornamelijk uit de 16de tot 18de eeuw, met enkele 19de eeuwse uitschieters.

Het aardewerk omvat de gangbare baksels en vormen voor normaal huishoudelijk afval voor deze periode in deze streek. Vervut het grootste deel van het aardewerk bestaat uit roodbakkend aardewerk (22 individuen), waaronder zich veel Bergse producten bevinden. De voorkomende vormen zijn grapes, bakpannen, kan(nen) en een kom. Verder is er een laatmiddeleeuwse scherf grijsbakkend aardewerk, twee wandscherven in faience, een deel van een witbakkende kom met kopergroen glazuur uit Frechen/het Duitse Rijnland, een kom in Weser-aardewerk, een fragmentje van een mineraalwaterfles in Duits steengoed, een fragmentje groengoed en een pijpenaardewerk steeltje van een tabakspijp.

3.3.2 Grofkeramiek

Tijdens het archeologisch onderzoek werden twaalf fragmenten grofkeramiek verzameld (bijlage 5). Het betreffen 10 sterk verweerde vondsten afkomstig uit kuilen en cultuurlagen en 4 fragmenten van bakstenen als monster verzameld uit het muurwerk S2004 en S2006.

De bakstenen verzameld uit de fundering S2004 (vondst 11) betreffen fragmenten van handgevormde Zeeuwse bakstenen met appelbloesembaksel. Deze bakstenen komen voor vanaf 1300 en waren gangbaar tot ca. 1600. Er is sprake van hergebruik.

De bakstenen verzameld uit de fundering S2006 (vondst 12) betreffen fragmenten van handgevormde Zeeuwse bakstenen met appelbloesembaksel. Deze bakstenen komen voor vanaf 1250 en waren gangbaar tot ca. 1600. Ook hier is er sprake van hergebruik.

Uit de greppel S1002 komt een fragment van een oude holle roodbakkende dakpan (vondst 17) die geproduceerd werd tussen 1500-1900.

In de kuil S1004 werd een fragment van een faience wandtegels aangetroffen met paars gemarmerde versiering (vondst 21). Dit soort wandtegels werd geproduceerd tussen 1640-1900. Tevens werd in de vulling een fragment van een oude holle roodbakkende dakpan (vondst 25) aangetroffen die geproduceerd werd tussen 1500-1900.

Uit de kuil S2001 komt een fragment van een handgevormde Zeeuwse baksteen met appelbloesembaksel (vondst 22) die vanaf de 13de eeuw werd gemaakt.

Uit de cultuurlaag S2008 komen twee fragmenten van ongeglazuurde vloertegels die werden geproduceerd tussen 1700-1900, en een fragment van een faience wandtegels die werd geproduceerd tussen 1675-1800. Het fragment was versierd met een kobaltblauwe spinnekop (vondst 26).

3.3.3 Dierlijk botmateriaal

In werkput 1 is een graf van een volwassen paard aangetroffen (vondst 27). Vrijwel het volledige skelet van het paard werd aangetroffen (154 skeletdelen). Enkel de schedel en een deel van de achterbenen werden niet geborgen. De schedel is verstoord bij de aanleg van een afvoerleiding en de achterbenen zijn buiten de grenzen van de werkput gelegen.

3.3.4 Natuursteen

Tijdens het archeologisch onderzoek werden vier fragmenten natuursteen aangetroffen (bijlage 5). Uit de greppel S1003 komt een fragment van een maalsteen vervaardigd uit tefriet (vondst 6). Uit de kuil S2007 komt een sterk verweerd fragment van een kalkzandstenen bouwelement (vondst 15). En in kuil S1004 tot slot komt tevens een sterk verweerd fragment van een kalkzandstenen bouwelement en een fragment zandsteen (vondst 23).

3.3.5 Metaal

Tijdens het archeologisch onderzoek werden in het paardengraf S1005 enkele hoefijzers aangetroffen (bijlage 5). Ze werden aangetroffen ter hoogte van de benen van het paard. Ze waren sterk gecorrodeerd en sterk gefragmenteerd (vondst 28).

4 Beantwoording van de onderzoeksvragen

1. *Zijn binnen het plangebied archeologische sporen aanwezig? Zo ja, bespreek de horizontale c.q. verticale spreiding van de aanwezige archeologische sporen. Zo nee, kan dit worden verklaard?*

Binnen het plangebied zijn archeologische sporen aanwezig. In werkput 1 werden vier sporen aangetroffen, namelijk twee greppels S1002 en S1003, een graf van een paard S1005 en een kuil S1004. S1002 werd aangetroffen vanaf ca. 0,40m-mv (ca. 0,80m-NAP), onder de cultuurlaag S1001, in het Laagpakket van Walcheren. Ten oosten van S1002 en deels onder S1002 werd een tweede greppel S1003 aangetroffen op ca. 0,50m-mv (ca. 0,90m-NAP). Ten oosten van de greppels werd onder de cultuurlaag S1001, in de top van het laagpakket van Walcheren een graf van een paard S1005 aangetroffen op ca. 0,80m-mv (ca. 1,20m-NAP). In het uiterste oosten van werkput 1 werd kuil S1004 aangetroffen onder de cultuurlaag S1001 op ca. 0,70m-mv (ca. 0,90m-NAP). De kuil reikte tot in het laagpakket van Walcheren.

In werkput 2 werd een kuil S2001, twee muurrestanten S2004 en S2006 met er rond de uitbraaksporen S2003 en S2005 en kuil S2007 alsook een oude cultuurlaag S2008 aangetroffen. Kuil S2001 bevond zich in het noorden van de werkput, onmiddellijk onder de grindverharding op de overgang naar het laagpakket van Walcheren op ca. 0,25m-mv (ca. 0,15m-NAP). Ten zuiden van deze kuil bevonden zich de muurrestanten S2004 en S2006. Deze werden aangetroffen op respectievelijk ca. 0,35m-mv en ca. 0,55m-mv (ca. 0,25m-NAP en ca. 0,45m-NAP), onder de huidige bouwvoor, in het laagpakket van Walcheren. Ten zuiden van fundering S2006 bevond zich onder de bouwvoor tussen ca. 0,40m en 0,65m-mv (ca. 0,30m-NAP tot ca. 0,55m-NAP) een oude cultuurlaag S2008. Plaatselijk was deze cultuurlaag doorsneden door een kuil S2007, gevuld met puin na uitbraak van muurwerk S2006.

In werkput 3 werd buiten een oude cultuurlaag S3001 geen andere sporen aangetroffen. De oude, goed doorwerkte cultuurlaag S3001 werd aangetroffen onder de huidige bouwvoor op ca. 0,30m-mv (ca. 0,25m-NAP) en was ca. 70 cm dik. Vanaf ca. 1,00m-mv begon het laagpakket van Walcheren.

2. *Wat is de aard van de aangetroffen sporen / structuren? Bespreek de datering en fasering van de aangetroffen structuren. Illustreer de onderscheiden structuren. Indien vindplaatsen uit meerdere duidelijk te onderscheiden archeologische tijdvakken aanwezig zijn worden deze apart besproken en geïllustreerd.*

Op de onderzoekslocatie werden twee fasen aangetroffen, namelijk een laatmiddeleeuwse fase en een fase uit de Nieuwe tijd (voornamelijk 18de eeuw).

De laatmiddeleeuwse fase beperkt zich hoofdzakelijk tot het noorden van werkput 2. Kuil S2001 wordt gedateerd in de 14de of 15de eeuw. Qua aardewerk wijkt dit spoor duidelijk af van de andere sporen, aangezien het enkel middeleeuws gedraaid grijsbakkend aardewerk bevat. Daarnaast werden ook laatmiddeleeuwse scherven aangetroffen als opspit in Nieuwe tijd sporen of verwerkt in de cultuurlaag die voornamelijk dateert uit de 18de eeuw in alle drie de werkputten.

De Nieuwe tijd fase werd aangetroffen in de drie werkputten en dateert voornamelijk uit de 18de eeuw. De demping van de greppel S1002 kan op basis van het erin aangetroffen aardewerk gedateerd worden in de 18de eeuw. Greppel S1003 wordt op basis van de stratigrafie gedateerd vanaf de Middeleeuwen tot en met de 18de eeuw. De begraving van het paard S1005 heeft plaats gevonden ergens tussen de 14de en de 18de eeuw. Tussen en rondom het paardenskelet werden scherven aangetroffen uit de periode 1000-1400. Het gaat hier om opspit. In de goed doorwerkte cultuurlaag S1001 werd aardewerk aangetroffen uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd. De middeleeuwse fragmenten betreffen opspit of herwerkt materiaal. Het zwaartepunt van het materiaal ligt in de 18de eeuw. Enkel jongere fragmenten laten toe te concluderen dat deze cultuurlaag rond 1900 definitief is afgedekt. De kuil S1004 wordt op basis van de erin aangetroffen aardewerkfragmenten gedateerd in de late 18de eeuw.

De muurrestanten S2004 en S2006 zijn vervaardigd uit hergebruikte handgevormde Zeeuwse bakstenen met een appelbloesembakking die dateren vanaf de 13de eeuw. In de oude cultuurlaag S2008 werd aardewerk aangetroffen daterend van de late Middeleeuwen tot in de 19de eeuw. De oude, goed doorwerkte cultuurlaag S3001 die werd aangetroffen in werkput 3 had een lange looptijd vanaf de late Middeleeuwen tot in de 19de eeuw. Het grootste deel van het aardewerk stamde voornamelijk uit de 16de tot 18de eeuw.

Op basis van de aangetroffen sporen kunnen we dus spreken over twee vindplaatsen, namelijk een laatmiddeleeuwse vindplaats en een vindplaats uit de Nieuwe tijd.

3. *Koppel de onderzoeksresultaten terug naar het vooronderzoek en het opgestelde archeologische verwachtingsmodel. Bespreek de aangetroffen structuren in relatie tot de bekende historische informatie en oud kaartmateriaal.*

Gezien de beperkte onderzoeksdiepte van het proefsleuvenonderzoek kon de verwachting voor de perioden Laat – Neolithicum tot en met de Romeinse tijd niet worden getoetst.

Voor de Vroege Middeleeuwen werd de verwachting op het aantreffen van vindplaatsen laag ingeschat aangezien de onderzoekslocatie deel uitmaakte van een gebied dat pas in de 12de eeuw werd bedijkt. Op basis van de resultaten van het Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven blijft de lage verwachting voor de Vroege Middeleeuwen ongewijzigd, wegens het ontbreken van sporen en vondsten uit deze periode. De hoge verwachting voor de late Middeleeuwen en Nieuwe tijd blijft behouden. Op de onderzoekslocatie werden sporen aangetroffen uit de late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. De Nieuwe tijd vindplaats werd als behoudenswaardig gewaardeerd.

Binnen het plangebied is op basis van historische informatie en oud kaartmateriaal bebouwing bekend vanaf de 19de eeuw (met mogelijk een 18de-eeuwse voorganger). Op de onderzoekslocatie werden sporen aangetroffen daterend uit de late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. De intacte laatmiddeleeuwse vindplaats (S2001) manifesteert zich enkel nog tussen de huidige woning en schuur, daar waar het laatmiddeleeuwse loopniveau niet is opgenomen in de cultuurlaag daterend uit de Nieuwe tijd die werd aangetroffen ten zuiden en oosten (S2008 en S3001) van het huidige woonhuis en ten zuiden van de huidige schuur (S1001). Er kan niet worden uitgesloten dat zich onder de huidige schuur en woning nog intacte laatmiddeleeuwse resten bevinden. De muurresten S2004 en S2006 zijn vervaardigd uit hergebruikte laatmiddeleeuwse bakstenen en worden geassocieerd met de restanten van de oude schuur zoals zichtbaar op de kadastrale minuutkaart van 1832.

4. *Bespreek de archeologische stratigrafie binnen het plangebied en koppel de aangetroffen structuren hieraan. Illustreer middels profieltekening en/of –foto.*

In werkput 1 bevond zich onder de recente puinverharding vanaf ca. 0,25 tot 0,40m-mv (ca. 0,65m-NAP tot 0,80m-NAP) een oude cultuurlaag S1001 die bestond uit bruine, zwak zandige, matig siltige, matig humeuze klei met insluitsels van aardewerk en puinbrokjes. In deze goed doorwerkte cultuurlaag werd aardewerk aangetroffen uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd met een zwaartepunt in de 18de eeuw. Onder deze cultuurlaag werden in het westen van de werkput tot de maximale ontgravingsdiepte twee greppels S1002 en S1003 aangetroffen. In de vulling werd zowel middeleeuws als post-middeleeuws materiaal aangetroffen. De definitieve demping van de greppels wordt gedateerd in de 18de eeuw. In het oosten van werkput 1 werd onder deze cultuurlaag S1001 tot de maximale ontgravingsdiepte van ca. 1,00m-mv (ca. 1,20m-NAP) een kuil S2004 aangetroffen waarin zich aardewerk bevond daterend uit de late 18de eeuw. Vanaf ca. 0,65m-mv (ca. 1,05m-NAP) werd, waar niet doorsneden door sporen, het Laagpakket van Walcheren aangetroffen.

In werkput 2 werd onmiddellijk onder de recente kiezelverharding vanaf ca. 0,15m-mv (ca. 0,05m-NAP) tot de maximale ontgravingsdiepte van maximaal 1,00m-mv (tot ca. 0,90m-NAP) het Laagpakket van Walcheren aangetroffen dat hier en daar nog wat vervuild was. In dit deel van de werkput (dat binnen de oude bebouwing stond) waren de laatmiddeleeuwse sporen nog bewaard. In het zuiden van de werkput was het oude middeleeuwse niveau niet bewaard, maar opgenomen in een oude cultuurlaag S2008 die werd aangetroffen vanaf ca. 0,40m-mv tot 0,65m-mv (ca. 0,30m-NAP tot ca. 0,55m-NAP). Deze bestond uit matig humeus, donkerbruin grijs, zwak zandige klei met insluitsels van aardewerk daterend van de late Middeleeuwen tot in de 19de eeuw.

In werkput 3 werden geen sporen aangetroffen. Onder de bouwvoor S3002 werd vanaf ca. 0,30m-mv (vanaf ca. 0,25m-NAP) een oude, doorwerkte cultuurlaag S3001 aangetroffen die vanaf ca. 0,90m-mv (ca. 0,85m-NAP) overging in het Laagpakket van Walcheren. De cultuurlaag had een lange looptijd vanaf de late Middeleeuwen tot in de 19de eeuw. Het grootste deel van het aardewerk stamde voornamelijk uit de 16de tot 18de eeuw.

5. *Wat is de diepteligging van de vindplaats(en)? Strek(t)(ken) de vindplaats(en) zich uit over het gehele plangebied of kunnen deze ingeperkt worden?*

De intacte laatmiddeleeuwse vindplaats (S2001) manifesteert zich enkel nog tussen de huidige woning en schuur, daar waar het laatmiddeleeuwse loopniveau niet is opgenomen in de cultuurlaag daterend uit de Nieuwe tijd die werd aangetroffen ten zuiden en oosten (S2008 en S3001) van het huidige woonhuis en ten zuiden van de huidige schuur (S1001). Er kan niet worden uitgesloten dat zich onder de huidige schuur en woning nog intacte laatmiddeleeuwse resten bevinden.

Het laatmiddeleeuwse niveau (in werkput 2) wordt verwacht vanaf ca. 0,15m-mv (ca. 0,05m-NAP). De vindplaats uit de Nieuwe tijd werd aangetroffen over de gehele onderzoekslocatie (in de werkputten 1, 2 en 3) plaatselijk reeds vanaf 0,25m-mv (ca. 0,65m-NAP) ten zuiden van de schuur en vanaf ca. 0,40m-mv/0,30m-mv (ca. 0,30m-NAP/0,25m-NAP) respectievelijk ten zuiden en oosten van het woonhuis.

6. *Bespreek de gaafheid van de onderscheiden vindplaats(en) en de conserveringstoestand van metaal, organisch en ecologisch materiaal; de laatsten conform de conserveringsklassen in de vigerende KNA c.q. de in de beroepsgroep gehanteerde methoden.*

De laatmiddeleeuwse vindplaats beperkt zich enkel nog tot een deel tussen de huidige en schuur en woning, daar waar de oude sporen niet zijn opgenomen in de cultuurlaag daterend uit de Nieuwe tijd. Over de conserveringstoestand van metaal en organisch en ecologisch materiaal kunnen geen

uitspraken worden gedaan aangezien er geen vondstcontexten werden aangetroffen uit deze periode.

De gaafheid van de vindplaats uit de Nieuwe tijd is goed. Over de gehele onderzoekslocatie werden sporen aangetroffen die gerelateerd kunnen worden aan het leven op een (boeren)erf. De conserveringstoestand van het metaal is slecht. Er werd geen organisch noch ecologisch materiaal aangetroffen.

7. *Zijn binnen het plangebied behoudenswaardige vindplaatsen aanwezig? Bespreek de waardering (conform waarderingstabel in de KNA) per onderscheiden vindplaats.*

Voor de beantwoording van deze vraag, zie hoofdstuk 5 Waardering.

8. *Wat is het selectieadvies? Wordt vervolgonderzoek binnen het plangebied noodzakelijk geacht?*

Vervolgonderzoek wordt binnen het plangebied noodzakelijk geacht. Geadviseerd wordt om ter hoogte van de drie meest westelijke bouwkavels (bijlage 1) geen graafwerkzaamheden uit te voeren die dieper reiken dan 0,40 m –mv (vanaf 0,35m-NAP) (afbeelding 15). Indien toch beneden deze diepte bodemingrepen voorzien zijn, wordt archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk geacht.

Ter hoogte van de meest oostelijke bouwkavel kunnen de geplande graafwerkzaamheden tot 1 meter beneden maaiveld zonder vervolgonderzoek plaatsvinden aangezien oudere sporen volledig zijn opgenomen in de cultuurlaag S3001.

Voor de niveaus gelegen dieper dan 1 meter beneden maaiveld blijft een dubbelbestemming Waarde Archeologie van kracht.

5 Waardering

Binnen het plangebied is een behoudenswaardige vindplaats aanwezig.

Het waarden van een vindplaats in overeenstemming met de KNA 4.0, bijlage IV Waarden van vindplaatsen, houdt in dat de kwaliteit van het bodemarchief wordt bepaald. Het vaststellen van de kwaliteit geschiedt op basis van belevingsaspecten, fysieke kwaliteit en inhoudelijke waarde. Aan elke waarde kunnen punten worden toegekend. De score loopt van 1 tot en met 3 (1 staat voor laag, 2 voor middelhoog en 3 voor hoog). Ook kan een criterium niet van toepassing zijn. In dat geval wordt er niet gescoord.

Bij de waarde 'beleving' wordt nagegaan of een vindplaats vanwege zijn belevingswaarde, op basis van zijn schoonheid of herinneringswaarde behoudenswaardig is.

Wanneer de fysieke kwaliteit meer dan vijf punten scoort wordt de vindplaats als behoudenswaardig aangemerkt. Bij de fysieke waardebeoordeling van een vindplaats wordt getoetst op basis van 'gaafheid' en 'conservering'.

Bij de inhoudelijke criteria wordt de vindplaats gewaardeerd op wetenschappelijk belang. Deze wetenschappelijke waarde wordt gemeten aan de hand van zeldzaamheid, informatiewaarde, ensemblewaarde. Zo kunnen vindplaatsen die middelmatig tot laag scoren op fysieke kwaliteit toch behoudenswaardig zijn op basis van hun grote inhoudelijke belang, wanneer zij zeven punten of meer scoren. Bij vindplaatsen met een lagere inhoudelijke waardering wordt vervolgens nagegaan of het criterium representativiteit van toepassing is. Zo ja, dan kan een voorstel worden gedaan om de vindplaats als behoudenswaardig aan te merken.

Hieronder volgt de waardering van beide vindplaatsen:

Laatmiddeleeuwse vindplaats voornamelijk ter hoogte van werkput 2 (kuil s2001)

Waarden	Criteria	Scores		
		Hoog	Midden	Laag
Beleving	Schoonheid	Niet van toepassing		
	Herinneringswaarde	Niet van toepassing		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid		2	
	Conservering		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid		2	
	Informatiewaarde		2	
	Ensemblewaarde		2	
	Representativiteit	Niet van toepassing		

Een **waardering op basis van belevingsaspecten** levert geen score op. Het criterium 'schoonheid' is niet van toepassing, omdat er geen sprake is van een zichtbaar landschapselement. Ook het belevingsaspect 'herinneringswaarde' is niet relevant omdat er geen directe relatie is met een historische gebeurtenis. De locatie speelt geen rol in een beleving van het landschap en er is geen sprake van een sage of legende waarin deze locatie een rol speelt.

Een **waardering op basis van fysieke criteria** levert een totaalscore van 4 punten op. De 'gaafheid' van de vindplaats wordt als middelhoog beschouwd (2 punten). Slechts in een beperkt deel van de

onderzoekslocatie was de top van het Laagpakket van Walcheren niet verstoord door bewoningsactiviteiten uit de Nieuwe tijd. In werkput 2 werd in het intacte deel van het Laagpakket van Walcheren een 14de-15de-eeuwse kuil aangetroffen. Daarnaast werd in werkput 1 als opspit in een kuil S1005 vol- en laatmiddeleeuws aardewerk aangetroffen. Over de gehele onderzoekslocatie werd in de cultuurlaag daterend uit de Nieuwe tijd laatmiddeleeuws materiaal aangetroffen wat er op wijst dat in de onmiddellijke omgeving bewoning heeft plaatsgevonden. Op het aspect conservering wordt middelhoog gescoord. Binnen de contouren van de proefsleuven werden geen vondstrijke complexen zoals waterputten en beerkelders aangetroffen waarin metaal, ecologisch en organisch materiaal doorgaans goed bewaart. Gezien de anaërobe omgeving van de ondergrond die bestaat uit zwak zandige klei en sterk siltig zand is er wel een groot potentieel voor het goed conserveren van organisch en ecologisch materiaal.

Op basis van de vier punten wordt de vindplaats als niet-behoudenswaardig aangemerkt. Vandaar dat is gekeken naar het wetenschappelijk belang.

Een **waardering op basis van inhoudelijke criteria** levert een totaalscore van 6 punten op. De 'zeldzaamheid, informatiewaarde en ensemblewaarde' van de vindplaats worden middelhoog gewaardeerd (elk 2 punten). Hoewel op de onderzoekslocatie slechts een beperkt aantal sporen werden aangetroffen uit de late Middeleeuwen, is de onderzoekslocatie gelegen binnen een terrein van hoge archeologische waarde, namelijk de oude dorpskern van Kruiningen. Binnen de oude dorpskern van Kruiningen werden bij diverse archeologische onderzoeken archeologische resten aangetroffen die de intensieve bewoning in de Late Middeleeuwen hebben aangetoond. Tevens zijn onmiddellijk ten oosten van het plangebied bij eerder archeologisch onderzoek laatmiddeleeuwse sporen van bewoning en landinrichting gevonden. Zodoende kan aan de inhoudelijke kwaliteit zes punten worden toegekend, net niet genoeg om de vindplaats als behoudenswaardig te waarderen. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat de ligging van de proefsleuven beperkt werd in ruimte en er niet kan worden uitgesloten dat zich onder de schuur nog behoudenswaardige laatmiddeleeuwse sporen bevinden. Het criterium 'representativiteit' is van belang wanneer duurzaam behoud van de vindplaats kan gerealiseerd worden en de eerste drie criteria laag scoren. Het criterium 'representativiteit' is hier niet van toepassing.

Op basis van de waarderingstabel uit KNA 4.0 kan de vindplaats als niet behoudenswaardig worden beschouwd.

Vindplaats uit de Nieuwe tijd: kuilen, greppels, funderingen, 154 cultuurlaag in werkputten 1, 2 en 3

Waarden	Criteria	Scores		
		Hoog	Midden	Laag
Beleving	Schoonheid	Niet van toepassing		
	Herinneringswaarde	Niet van toepassing		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid		2	
	Conservering		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid		2	
	Informatiewaarde		2	
	Ensemblewaarde	3		
	Representativiteit	Niet van toepassing		

Een **waardering op basis van belevingsaspecten** levert geen score op. Het criterium 'schoonheid' is niet van toepassing, omdat er geen sprake is van een zichtbaar landschapselement. Ook het belevingsaspect 'herinneringswaarde' is niet relevant omdat er geen directe relatie is met een historische gebeurtenis. De locatie speelt geen rol in een beleving van het landschap en er is geen sprake van een sage of legende waarin deze locatie een rol speelt.

Een **waardering op basis van fysieke criteria** levert een totaalscore van 4 punten op. De 'gaafheid' van de vindplaats wordt als middelhoog beschouwd (2 punten). In de werkputten 1 en 2 werden een groot aantal sporen aangetroffen die onmiddellijk te linken zijn aan de Nieuwe tijd bewoning. De sporen waren redelijk gaaf bewaard. De conservering van het vondstmateriaal is middelhoog. Het anorganisch materiaal was goed bewaard, het organisch materiaal ook. Er werd geen ecologisch materiaal aangetroffen om hierover uitspraken te doen. De anaërobe ondergrond biedt wel een goed potentieel voor een goede conservering.

Op basis van de vier punten wordt de vindplaats als niet-behoudenswaardig aangemerkt. Vandaar dat is gekeken naar het wetenschappelijk belang.

Een **waardering op basis van inhoudelijke criteria** levert een totaalscore van 7 punten op. De 'zeldzaamheid' van de vindplaats wordt middelhoog gewaardeerd (2 punten). Een erf uit de Nieuwe tijd is geen zeldzaam gegeven. In de ondergrond zijn evenwel meerder sporen bewaard, zoals kuilen en greppels die onmiddellijk gelinkt kunnen worden aan de bewoners van het erf. De informatiewaarde is om die reden dan ook middelhoog (2 punten). Zodoende wordt een hoge waardering aan de 'ensemblewaarde' toegekend (3 punten). Het criterium 'representativiteit' is van belang wanneer duurzaam behoud van de vindplaats kan gerealiseerd worden en de eerste drie criteria laag scoren. Het criterium 'representativiteit' is hier niet van toepassing.

Op basis van de waarderingstabel uit KNA 4.0 wordt de vindplaats uit de Nieuwe tijd als behoudenswaardig beschouwd.

6 Conclusie en Advies

6.1 Conclusie

In mei 2017 is een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd voor het plangebied Nijverheidstraat 25 te Kruiningen (gemeente Reimerswaal). De opdrachtgever is voornemens om deze locatie te herontwikkelen voor woningbouw waarin vier woningen voorzien zijn.

Op basis van het eerder uitgevoerde archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van verkennende boringen was een specifiek verwachtingsmodel opgesteld voor het plangebied. Voor het plangebied gold een lage archeologische verwachting voor het Neolithicum. De afzettingen van het Laagpakket van Wormer wezen op een laaggelegen, nat getijdenlandschap waarin de kans op het aantreffen van bewoningssporen klein is. De top van het Hollandveen Laagpakket was veraard. Zodoende gold er een hoge verwachting voor de IJzertijd en Romeinse Tijd. Voor de Vroege Middeleeuwen gold een lage verwachting voor het aantreffen van vindplaatsen in het Laagpakket van Walcheren; voor de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd gold op en in het Laagpakket van Walcheren een hoge verwachting.

Gezien de beperkte ontgravingsdiepte is de verwachting voor de perioden Laat-Neolithicum tot en met de Romeinse Tijd niet getoetst.

In werkput 1 werden vier sporen aangetroffen, namelijk twee greppels S1002 en S1003, een graf van een paard S1005 en een kuil S1004. De demping van de greppels S1002 en S1003 wordt gedateerd in de 18de eeuw. De begraving van het paard S1005 heeft plaats gevonden tussen de 14de en de 18de eeuw. In een goed doorwerkte cultuurlaag S1001 die de sporen afdekte werd aardewerk aangetroffen uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Het zwaartepunt van het materiaal ligt in de 18de eeuw. De kuil S1004 wordt gedateerd in de late 18de eeuw.

In werkput 2 werd een kuil S2001, twee muurrestanten S2004 en S2006 met er rond de uitbraaksporen S2003, S2005 en S2007 alsook een oude cultuurlaag S2008 aangetroffen. Kuil S2001 wordt gedateerd in de 14de of 15de eeuw. De muurrestanten S2004 en S2006 zijn vervaardigd uit hergebruikte handgevormde Zeeuwse bakstenen die dateren vanaf de 13de eeuw tot de 17de eeuw. In de oude cultuurlaag S2008 werd aardewerk aangetroffen daterend van de late Middeleeuwen tot in de 19de eeuw.

In werkput 3 werd buiten een oude cultuurlaag S3001 geen andere sporen aangetroffen. De oude, goed doorwerkte cultuurlaag S3001 had een lange looptijd vanaf de late Middeleeuwen tot in de 19de eeuw. Het grootste deel van het aardewerk stamde voornamelijk uit de 16de tot 18de eeuw.

Op basis van de resultaten van het inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven is de archeologische verwachting bijgesteld. De verwachting voor de perioden Laat-Neolithicum tot en met de Romeinse Tijd is gezien de beperkte ontgravingsdiepte niet getoetst. Hierdoor blijft de verwachting opgesteld op basis van het bureauonderzoek voor het plangebied van toepassing. Op basis van de resultaten van het Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven blijft de lage verwachting voor de Vroege Middeleeuwen ongewijzigd, wegens het ontbreken van sporen en vondsten uit deze periode. De hoge verwachting voor de late Middeleeuwen en Nieuwe tijd blijft

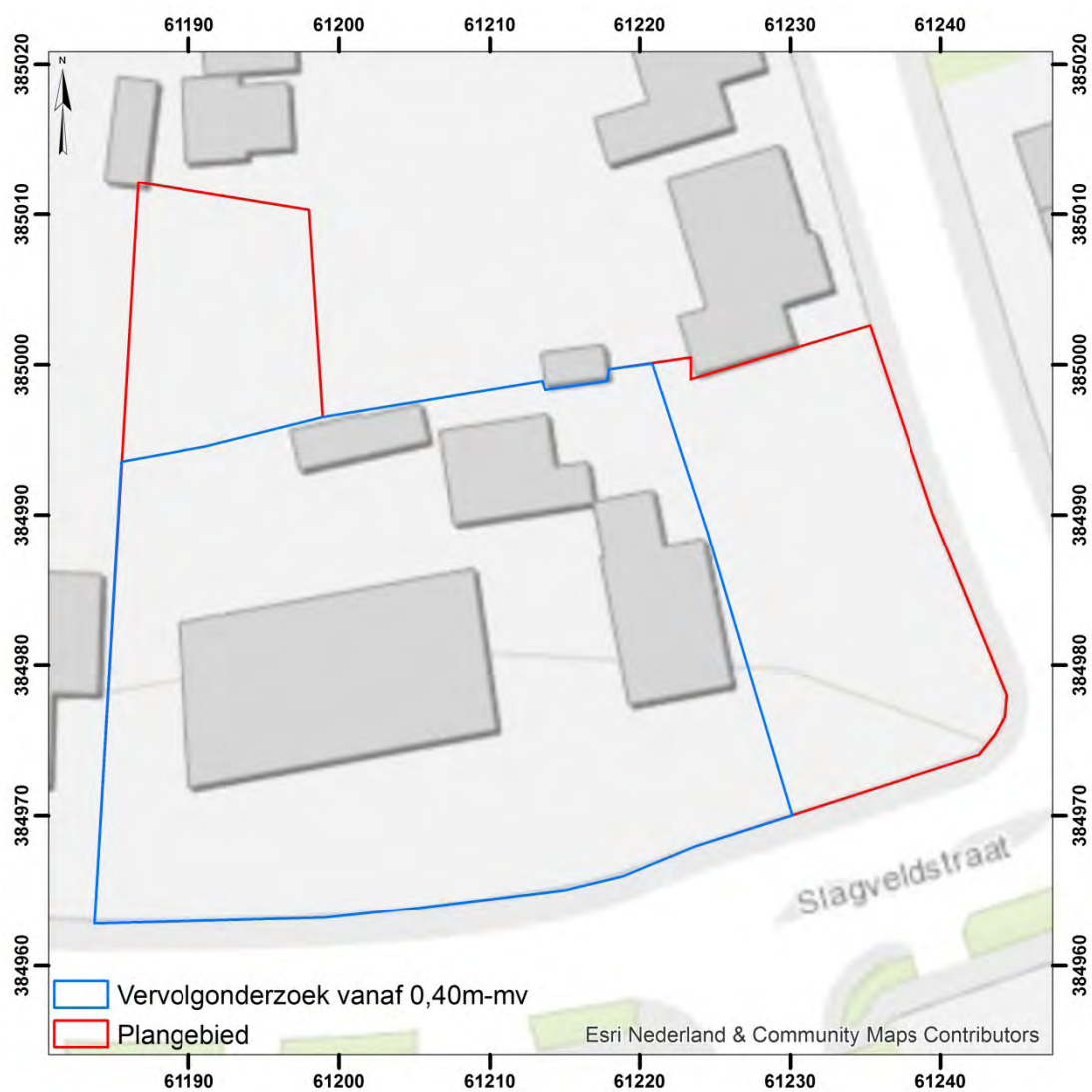
behouden. Op de onderzoekslocatie werden immers twee vindplaatsen aangetroffen, namelijk een laatmiddeleeuwse vindplaats en een vindplaats uit de Nieuwe tijd. De intacte laatmiddeleeuwse vindplaats (S2001) manifesteert zich enkel nog tussen de huidige woning en schuur vanaf ca. 0,15m-mv (ca. 0,05m-NAP), daar waar het laatmiddeleeuwse loopniveau niet is opgenomen in de cultuurlaag daterend uit de Nieuwe tijd. Er kan niet worden uitgesloten dat zich onder de huidige schuur en woning nog intacte laatmiddeleeuwse resten bevinden. De vindplaats uit de Nieuwe tijd werd aangetroffen over de gehele onderzoekslocatie plaatselijk reeds vanaf 0,25m-mv (ca. 0,65m-NAP) ten zuiden van de schuur en vanaf ca. 0,40m-mv/0,30m-mv (ca. 0,30m-NAP/0,25m-NAP) respectievelijk ten zuiden en oosten van het woonhuis. De kans wordt evenwel klein geacht dat zich ten oosten van de huidige woning nog erfsporen bevinden uit de Nieuwe tijd aangezien deze sporen volledig zijn opgenomen in de sterk doorwerkte cultuurlaag S3001. De vindplaats werd op basis van zijn inhoudelijke aspecten behoudenswaardig gewaardeerd.

6.2 Advies

Het Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging. Op basis van de resultaten van het onderzoek dient de Waarde Archeologie voor het plangebied behouden te blijven.

Binnen de blauwe omkaderde zone op de advieskaart (zie afbeelding 15), ter hoogte van de drie meest westelijke bouwkavels, wordt geadviseerd geen graafwerkzaamheden uit te voeren die dieper reiken dan 0,30 m –mv (vanaf 0,25 m-NAP). Echter volgens de vigerende richtlijnen van de gemeente Reimerswaal geldt een vrijstellingsgrens van 0,40 m –mv (0,35 meter – NAP). Indien beneden deze vrijstellingsdiepte bodemingrepen voorzien zijn, wordt archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk geacht door middel van een definitieve opgraving daar waar de vindplaatsen zijn aangetroffen. Deze opgraving kan worden uitgevoerd in de vorm van een Opgraving variant Archeologische Begeleiding, afhankelijk van de vorm en aard van de graafwerkzaamheden.

Voor het overige deel van het plangebied wordt geadviseerd geen graafwerkzaamheden uit te voeren die dieper reiken dan 1,00 m –mv (0,95 meter –NAP).

Afbeelding 15 Advieskaart vervolgonderzoek.

7 Bronnen

Literatuur

Delporte, F., 2017. PVE Kruiningen Nijverheidstraat 25. Inventariserend veldonderzoek door middel van Proefsleuven. Definitief 1 mei 2017, Zaamslag.

Besuijen, G.P.A., 2017. Kruiningen – Nijverheidstraat 25. Gemeente Reimerswaal. Archeologisch Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek door middel van verkennende boringen. Artefact Rapport 282, Zaamslag.

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), 2016: versie 4, Stichting Infrastructuur en Kwaliteitsborging Bodembeheer, Gouda.

Provinciaal Blad van Zeeland, nr 2704, 22 oktober 2014. Provincie Zeeland, 2e Rectificatie aanvullende richtlijnen voor archeologisch onderzoek in de provincie Zeeland 2014. Besluit van gedeputeerde staten van Zeeland van 14 oktober 2014, houdende wijziging regeling aanvullende richtlijnen voor archeologisch onderzoek in de provincie Zeeland.

Websites

Archeologisch Informatiesysteem Archis3; <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl/#/cho/search>

Geoloket Zeeland: <http://www.zeeland.nl/kaarten-en-cijfers/kaarten>.

Verklarende Woordenlijst

Afkorting

AMK	Archeologische Monumentenkaart
ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem Archis 2
BP	before present (voor heden); C ₁₄ jaren; het nulpunt 'heden' is hierbij volgens internationale afspraak gesteld op 1950 (n.Chr.); de werkelijke kalender- of zonnejaren (gekalibreerde C ₁₄ -jaren) zijn weergegeven in jaren v.Chr. en n.Chr.
C ₁₄	koolstof 14, isotoop van het normale koolstof 12; radioactief element dat voor dateringsmethoden gebruikt wordt.
B.C.	Before Christ: (jaren) voor Christus
A.D.	Anno Domini: (jaren) na Christus
GHG	Gemiddelde Hoogste Grondwaterstand
GLG	Gemiddelde Laagste Grondwaterstand
Gwt	grondwatertrap
IKAW	Indicatieve Kaart Archeologische Waarden
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
mv	maaiveld
-mv	onder maaiveld
RCE	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
RGD	Rijks Geologische Dienst (tegenwoordig onderdeel van TNO-NITG Bodem)
StiBoKa	Stichting Bodem Kartering (tegenwoordig onderdeel van Alterra Wageningen)

Woordenlijst

Voor bodemkundige begrippen wordt verwezen naar: H. de Bakker en J. Schelling: Systeem van bodemclassificatie voor Nederland – De hogere niveaus. Stiboka/Pudoc, Wageningen 1966.

antropogeen	door menselijk handelen
C14 datering	bepaling van het gehalte aan radioactieve koolstof (C14) van organisch materiaal (hout, houtskool, schelpen, etc.) waaruit de ouderdom kan worden afgeleid. Deze ouderdom wordt opgegeven in jaren voor 1950 na Chr.
differentiële klink	verschijnsel waarbij relatief hoog of laag liggende gebieden door geologische of fysische processen laag of hoog (andersom) komen te liggen. Ook wel omgekeerde klink of reliëfinversie genoemd
erosie	verzamelnaam voor processen die het aardoppervlak aantasten en los materiaal afvoeren. Dit vindt voornamelijk plaats door wind, ijs en stromend water
ex situ	bewaard gebleven op een andere dan de oorspronkelijke plaats. Dit met name met betrekking tot verstoorde archeologische sporen en vondsten
fluviaal	onder invloed van een rivier
geul	rivier- of kreekbedding
gyttja	organische afzetting, bestaande uit fijn verdeelde afgestorven plantenresten, in stilstaand water bezonken
Hollandveen	alle veenpakketten die gedurende het Holoceen zijn ontstaan met uitzondering van het basisveen. De definitie van 'Hollandveen' betreft dus in feite bijna alle veenpakketten die gedurende de afgelopen 8000 jaar zijn ontstaan
Holoceen	jongste geologisch tijdvak (vanaf de laatste IJstijd: circa 9000 jaar voor Chr. tot heden)
in situ	bewaard gebleven op de oorspronkelijke plaats. Dit met name met betrekking tot onverstoorte archeologische sporen en vondsten
marien	het milieu waar sedimentatie plaatsvindt die direct wordt beïnvloed door de zee
meanderen	zich bochtig door het landschap slingeren (van waterlopen)
moernering	veenafraving, hoofdzakelijk ten behoeve van zoutwinning en de winning van brandstof (turf)

oxidatie	(traag) verbrandingsproces van organisch materiaal in reactie met zuurstof
perimarien	het milieu, waarin de sedimentatie wordt beïnvloed door de zee (via het rivier- en kreekstelsel), maar waar mariene afzettingen van betekenis ontbreken
Pleistoceen	geologisch tijdperk dat ongeveer 2 miljoen jaar geleden begon. De tijd van de IJstijden, maar ook van gematigd warme perioden. Het Pleistoceen eindigt met het begin van het Holoceen
pollenanalyse	statistische studie van stuifmeelkwarts en sporen, die in sedimenten gevonden worden. Doel is onder meer milieureconstructie
sediment	afzetting gevormd door bezinksel of neerslag
site	een plaats waar in het verleden menselijke activiteiten hebben plaatsgevonden.
Tertiair	geologische periode van 65-2 miljoen jaar geleden, waarin zich de belangrijkste ontwikkelingen van de zoogdieren voordeden.
vindplaats	een ruimtelijk begrensd gebied waarbinnen zich archeologische informatie bevindt (monument, type monument, aard archeologische waarde, archeologische indicatie).
vondst	alle soorten mobilia: roerende of roerend geraakte onderdelen van onroerende goederen afkomstig van archeologisch veldwerk of uit bestaande collecties.
Weichselien	geologische periode (laatste ijstijd, waarin het landijs Nederland niet bereikte) ca. 120.000-10.000 jaar geleden.

Tijdstabel

Cal. jaren v/n Chr.	¹⁴ C jaren voor heden	Geologische perioden		Pollen zones	Archeologische perioden
1950	0	Laat	Subatlanticum	Vb2	Moderne tijd
1500	500				Laat
1000	1000			Vb1	Middeleeuwen
500	1500				Vroeg
0	2000			Va	Romeinse tijd
500	2500				Laat
1000	3000				IJzertijd
1500	3500			IVb	Midden
2000	4000				Vroeg
2500	4500	Midden	Subboreaal	IVa	Laat
3000	5000				Midden
3500	5500			III	Vroeg
4000	6000				Laat
4500	6500			II	Midden
5000	7000				Vroeg
5500	7500			I	Midden
6000	8000				Vroeg
6500	8500			LW II	Laat
7000	9000				Midden
7500	9500	Vroeg	Boreaal	LW I	Vroeg
8000	10000				
8500	10500				
9000	11000	Pleistoceen	Laat-Glaciaal	LW I	
9500	11500				
10000	12000				

Bron: Deeben J., E. Drenth, MF. Van Oorsouw en L. Verhart; 2005.

Bijlage 1 Nieuwbouwplannen

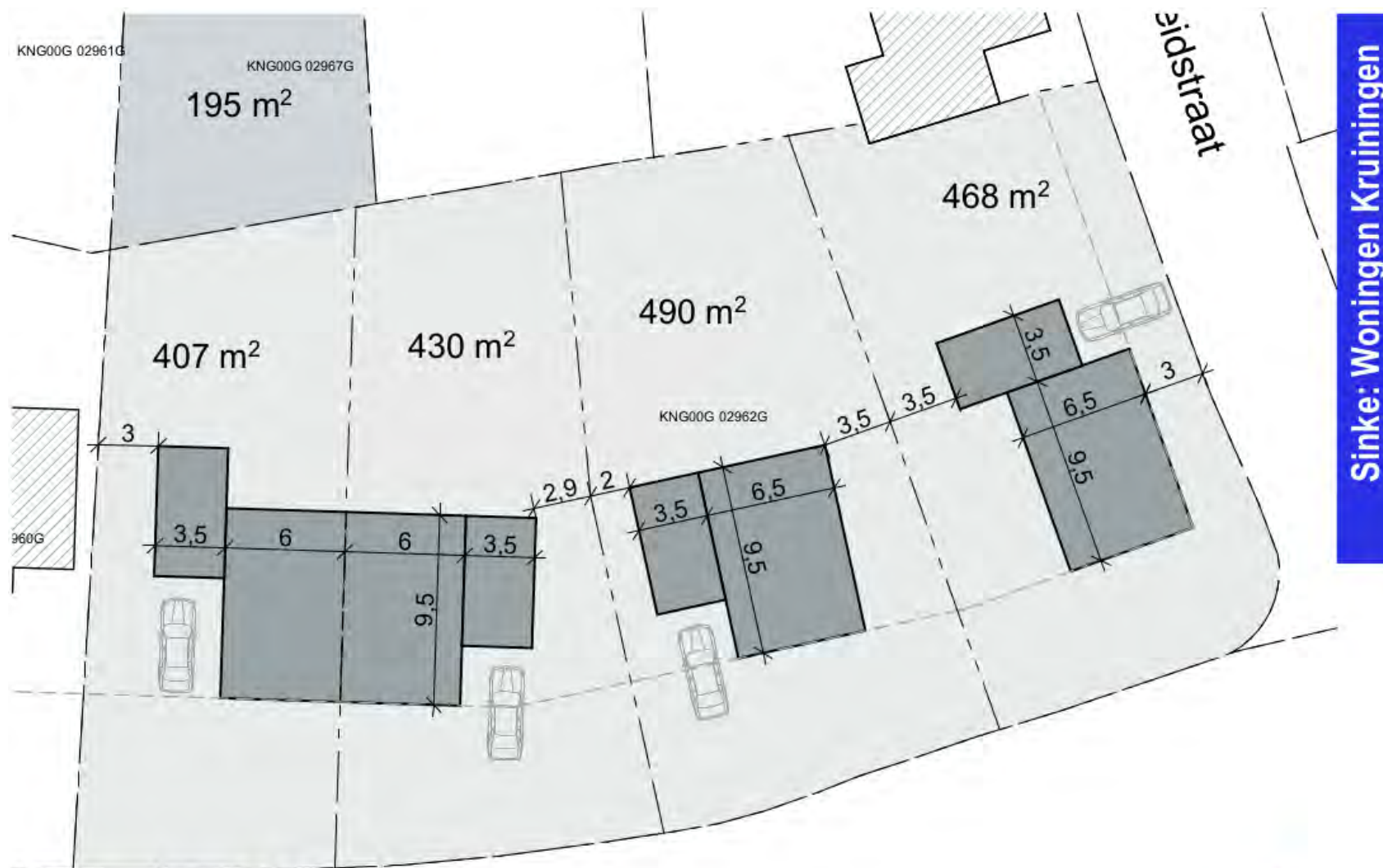
Sinke: Woningen Kruiningen

situatie, kavelverdeling nieuw 1:500

projectnr. 16040

datum 26-09-2016

Bouwraadhuis
waar bouwen begint

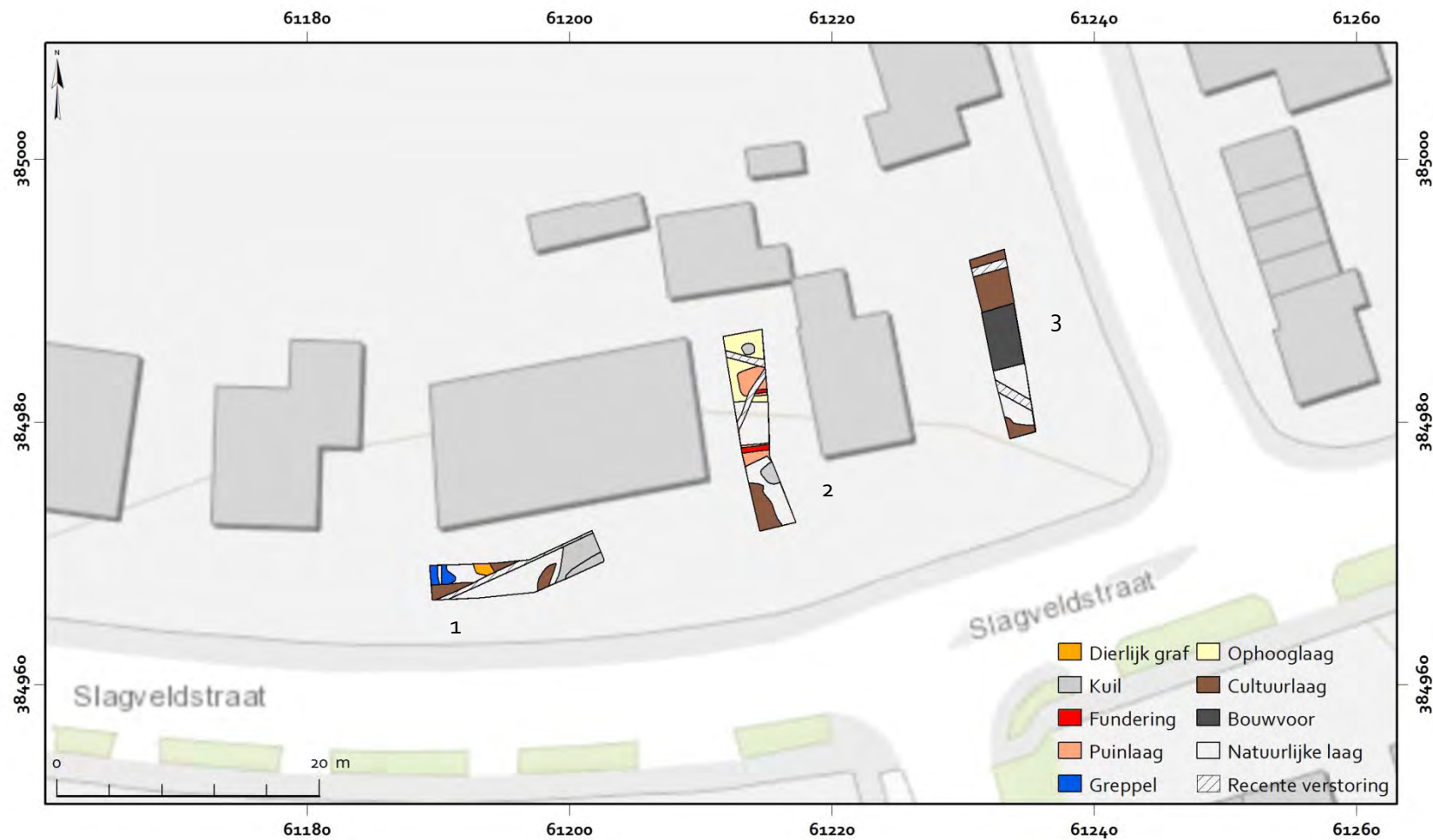
Sinke: Woningen Kruiningen

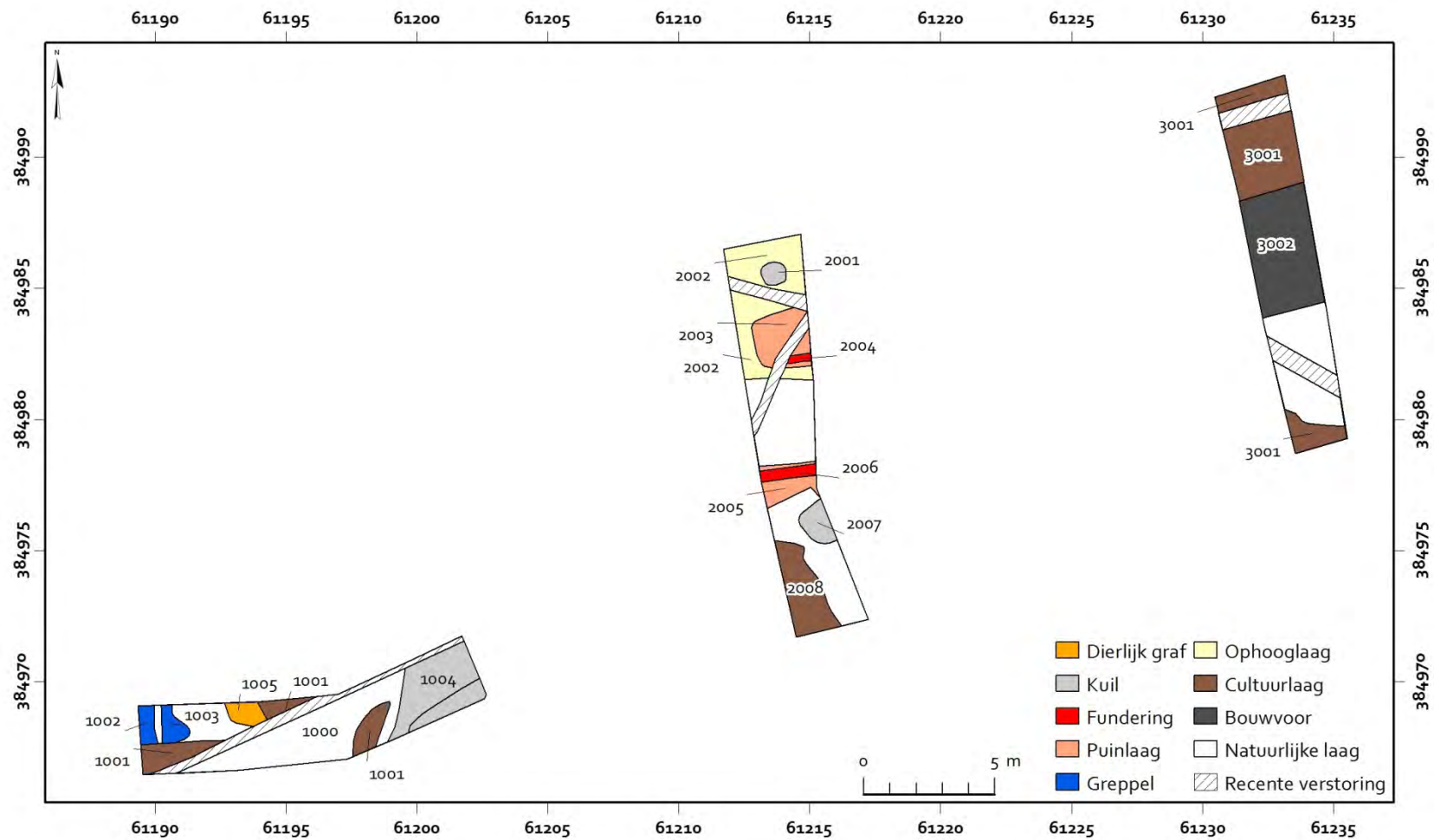
situatie, kaveldeling nieuw 1:250

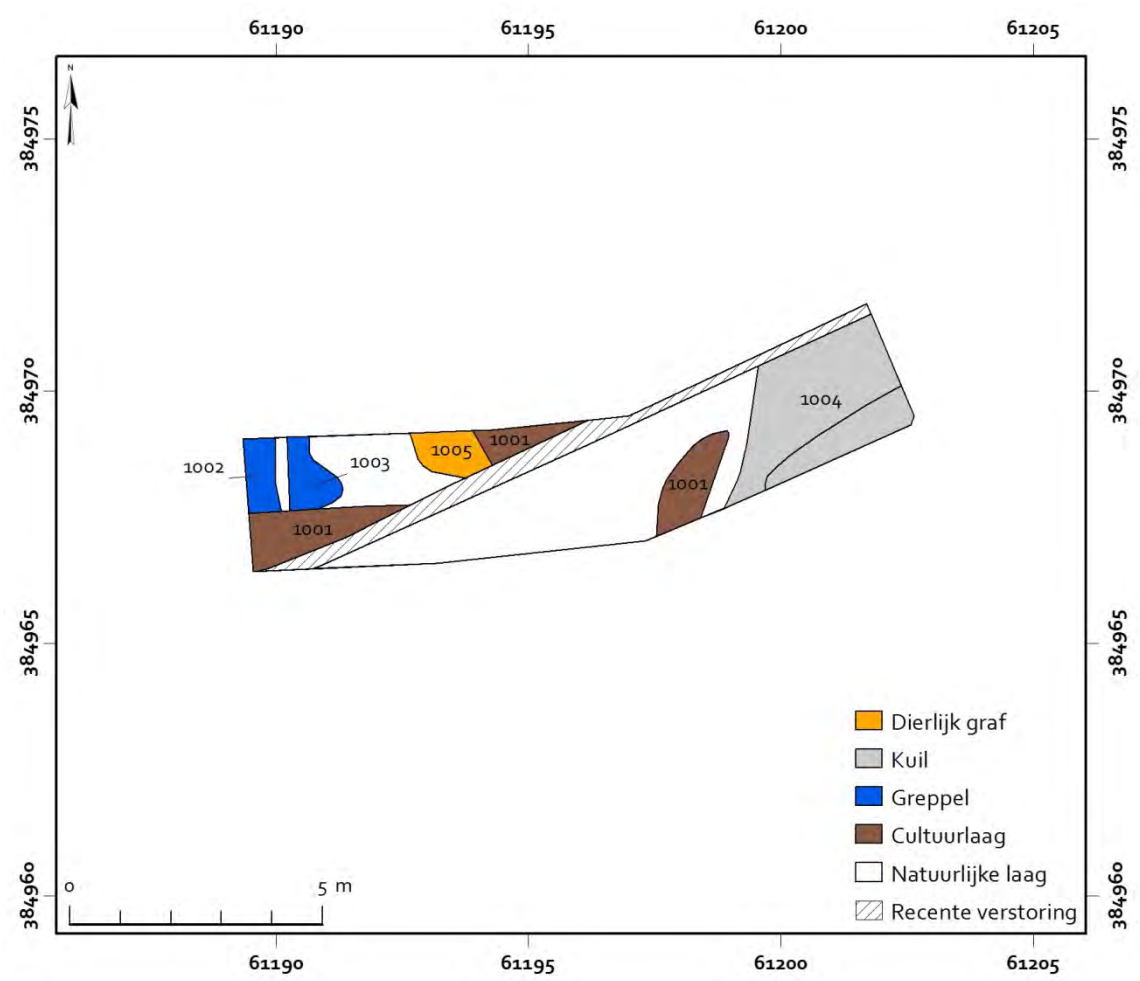
projectnr. 16040

datum 26-09-2016

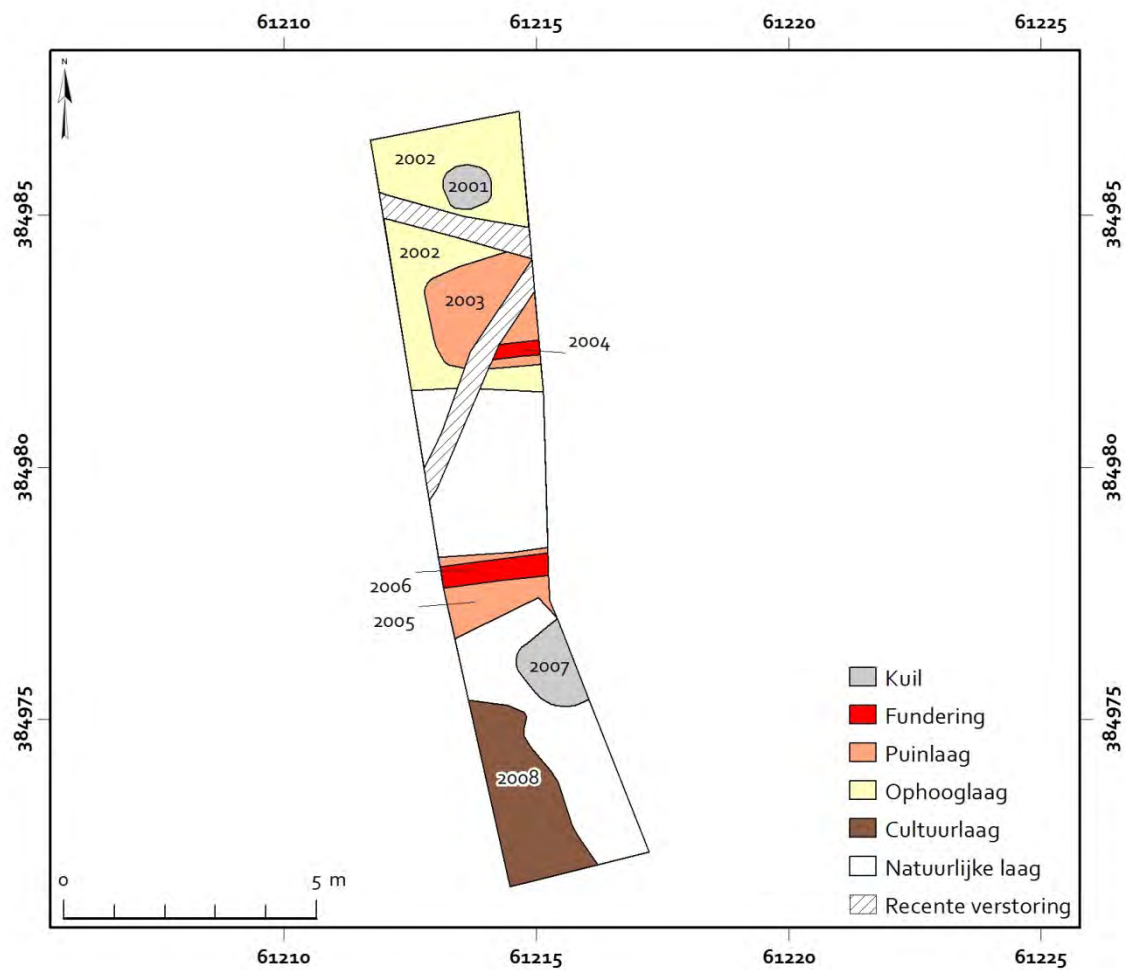
Bijlage 2 Vlaktekeningen

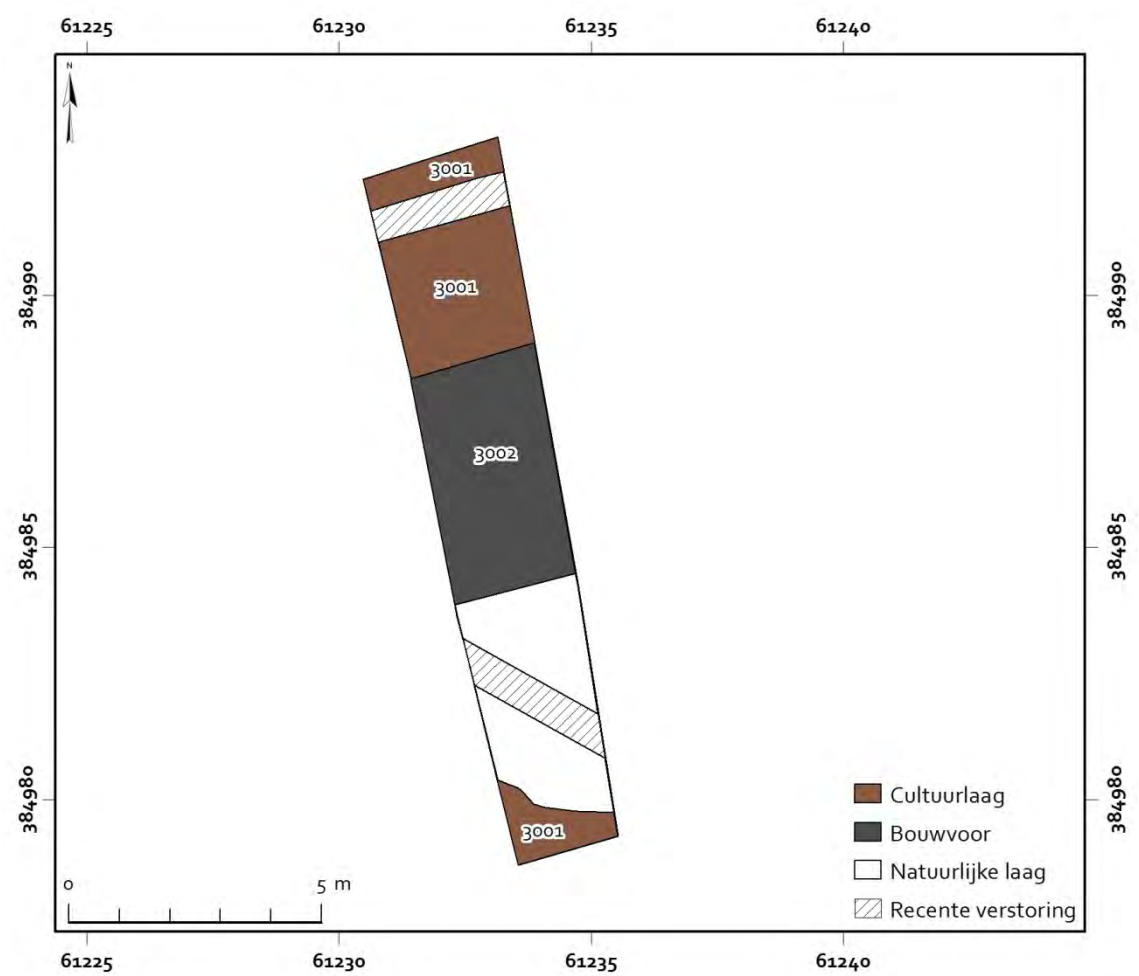

Werkput 1

Werkput 2

Werkput 3

Bijlage 3 Velddata

3.1 Sporenlijst

Spoor	Put	Vlak	Spoortype	Diepte_cm	Beginperiode	Eindperiode	Relatie_Type	Relatie_Object	Object_Nummer	Opmerking
1000	1	1	GEO-Laag							
1001	1	1	LG-Cultuurlaag							
1002	1	1	GL-Greppel							
1003	1	1	GL-Greppel				Is onderdeel van	Spoor	1002	
1004	1	1	KL-Kuil							
1005	1	1	GF-Dier							
2000	2	1	GEO-Laag							
2001	2	1	KL-Kuil							
2002	2	1	LG-Ophooglaag							
2003	2	1	LG-Puinlaag							
2004	2	1	LG-Fundering							
2005	2	1	LG-Puinlaag							
2006	2	1	LG-Fundering							
2007	2	1	KL-Kuil							
2008	2	1	LG-Cultuurlaag							
2009	2	1	LG-Bouwvoor							
3000	3	1	GEO-Laag							
3001	3	1	LG-Cultuurlaag							
3002	3	1	LG-Bouwvoor							

3.2 Vullingenlijst grondsporen

SPOOR	VULLING	WAARNEMING	VORM	VULLINGTYPE	GROND SOORT	BIJMENGSEL	TINT	BIJKEUR	HOOFDKLEUR	VLEKEN	NIEUWVORMING	INDICATOREN	OPMERKING
1000	1	Vlak			Zand, matig siltig				Grijs		Spoor roestvlekken	Spoor van schelpen	
1002	1	Vlak	Lineair		Klei, zwak zandig	Zwak humeus	Donker	Bruin	Grijs			Weinig fragmenten keramiek	
1003	1	Vlak	Onregelmatig		Klei, zwak zandig		Donker	Bruin	Grijs			Weinig fragmenten keramiek	
1004	1	Vlak	Lineair	Secundair	Klei, zwak zandig	Zwak humeus	Donker	Grijs	Bruin			Weinig keramiek, spoor van schelpen, spoor van kleine baksteenbrokken, spoor van houtskoolspikkels	
1004	2	Profiel			Zand, matig siltig			Bruin	Grijs			spoor van baksteenspikkel	
1004	3	Profiel			Klei, matig siltig	Matig humeus			Bruin			Spoor van baksteen en natuursteen	
1004	4	Profiel			Zand, matig siltig				Grijs				
1004	5	Profiel			Zand, sterk siltig		Donker		Bruin	Grijs		Spoor van keramiek en plantenresten	
1004	6	Profiel			Zand, matig siltig				Grijs				
1005	1	Vlak	Onregelmatig		Zand, zwak siltig				Grijs		Spoor roestvlekken	Spoor van schelpgruis, heel veel dierlijk bot	
2000	1	Vlak			Zand, matig siltig				Grijs		Spoor roestvlekken	Spoor van schelpen	

SPOOR	VULLING	WAARNEMING	VORM	VULLINGTYPE	GROND SOORT	BIJMESSEL	TINT	BIJKEUR	HOOFDKLEUR	VLEKEN	NIEUWVORMING	INDICATOREN	OPMERKING
2001	1	Vlak	Rond		Klei, zwak zandig			Bruin	Grijs			Spoor van bajsteenbrokken, enkele fragmenten aardewerk, weinig houtskoolspikkels	
2002	1	Vlak			Zand, matig siltig				Grijs	Lichtbruin			
2003	1	Vlak			Zand, matig siltig			Grijs	Bruin	Lichtbruin		Weinig baksteenbrokken, spoor van kalkmortel, weinig schelpfragmenten	
2005	1	Vlak			Zand, matig siltig			Grijs	Bruin	Lichtbruin		Weinig baksteenbrokken, spoor van kalkmortel, weinig schelpfragmenten	
2007	1	Vlak			Klei, matig siltig		Donker	Grijs	Bruin	Grijs		Weinig baksteenfragmenten, weinig aardewerk, weinig houtskoolspikkels, spoor van schelpen	
2008	1	Vlak			Klei, zwak zandig	Matig humeus	Donker	Grijs	Bruin			Weinig baksteenbrokken, weinig aardewerk weinig schelpfragmenten	
2009	1	Vlak			Zand, matig siltig	Sterk humeus	Donker	grijs	bruin				
3000	1	Vlak			Zand, zwak siltig		Licht		Grijs				Walcheren
3001	1	Vlak			Zand, zwak siltig				Grijs			Ker2, bs2, bot1	Ophoog
3002	1	Vlak			Zand, matig siltig	Sterk humeus	Donker	grijs	bruin				

3.3 Vullingenlijst muurwerk

Spoor	Vulling	Waarneming	Muurtype	Metse lverband	Breedte steenlagen	Breedte (cm)	Hoogte steenlagen	Steen type	Formaat	Kleur Steen	Steensoort / bakking	Mortel matrix	Mortel toevoeging	Mortel kleur	Fundering techniek	Fundering Breedte (cm)	Fundering Dikte (cm)	OPMERKING
2004	1	Vlak	Fundering	Wildverband	Anderhalf steens	40	2	Baksteen	?x11,5x5,5	Rood	Matig hard	Klei		Bruin				Geen enkele volledige baksteen, herbruik!
2006	1	Vlak	Fundering	Wildverband	Dubbels teens	56	1	Baksteen	?x12x6	Rood	Matig hard	Klei		Bruin				Geen enkele volledige baksteen, herbruik!

3.4 Fotolijst

foto	fototype	orientatie	datum	fotograaf	put	vlak	vak	spoor	vulling	opmerking_foto
1	Vlak	Divers	15-5-2017	E. Coppens	1	1	1			
2	Profiel	Noord	15-5-2017	E. Coppens	1	101				
3	Vlak	Divers	15-5-2017	E. Coppens	1	2		1004		
4	Profiel	Zuid	15-5-2017	E. Coppens	1	102		1004		
5	Vlak	Divers	15-5-2017	E. Coppens	1	1		1005		
6	Vlak	Divers	15-5-2017	E. Coppens	2	1				
7	Profiel	Oost	15-5-2017	E. Coppens	2	201				
8	Profiel	Oost	15-5-2017	E. Coppens	2	202				
9	Vlak	Divers	15-5-2017	E. Coppens	2	1		2006		
10	Vlak	Divers	15-5-2017	E. Coppens	2	1		2004		
11	Vlak	Noord	15-5-2017	S. Depuydt	3	1				
12	Profiel	Oost	15-5-2017	S. Depuydt	3	301				
13	Profiel	West	15-5-2017	S. Depuydt	3	302				
14	Coupe	Noord	15-5-2017	E. Coppens	2	1		2001	1	

3.5 Vondstenlijst

Vondst	Put	Vlak	Vak	Spoor	Vulling	Monster	Verzamelwijze	Materiaaltype	Relatie_Type	Relatie_Object	Object_Nummer	Opmerking
1	1	1	1	1001	1		Aanleg put	KER - Aardewerk				
2	1	1		1002	1		Aanleg put	KER - Aardewerk				
3	1	1		1003	1		Aanleg put	KER - Aardewerk				
4	1	1	2	1001	1		Aanleg put	KER - Aardewerk				
5	1	1	3	1001	1		Aanleg put	KER - Aardewerk				
6	1	1		1003	1		Aanleg profiel	SXX - Natuursteen				
7	1	1		1004	1		Aanleg put	KER - Aardewerk				
8	2	1		2003	1		Aanleg put	KER - Aardewerk				
9	2	1		2008	1		Aanleg put	KER - Aardewerk				
10	2	1		2001	1		Troffelen/Fijne werktuigen	KER - Aardewerk				
11	2	1		2004	1		Afwerken	BKR - Bouwkeramiek en Leem				
12	2	1		2006	1		Afwerken	BKR - Bouwkeramiek en Leem				
13	3	1		3001	1		Aanleg put	KER - Aardewerk				
14	2	1		2007	1		Troffelen/Fijne werktuigen	KER - Aardewerk				
15	2	1		2007	1		Troffelen/Fijne werktuigen	SXX - Natuursteen				
16	1	102		1004	2		Aanleg Put	BKR - Bouwkeramiek en Leem				
17	1	1		1002	1		Aanleg Put	BKR - Bouwkeramiek en Leem				

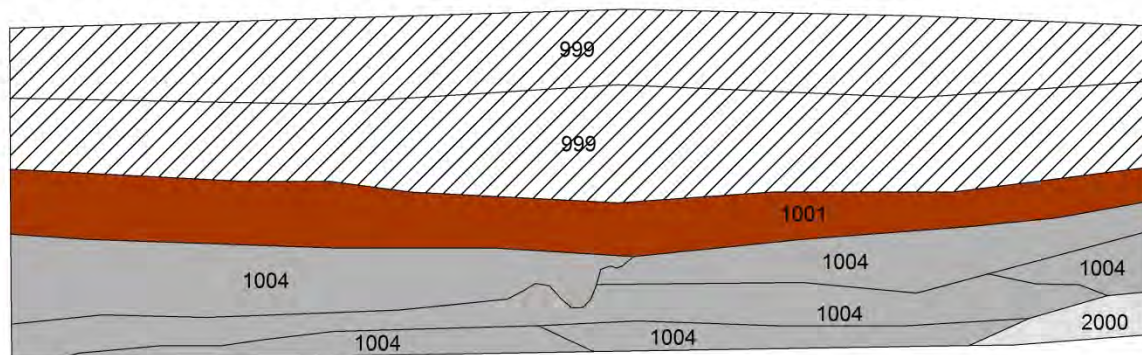
Vondst	Put	Vlak	Vak	Spoor	Vulling	Monster	Verzamelwijze	Materiaaltype	Relatie_Type	Relatie_Object	Object_Nummer	Opmerking
18	1	1		1004	1		Aanleg Put	MXX - Metaal				
19	1	102		1004	2		Aanleg Put	KER - Aardewerk				
20	1	4		1004	3		Aanleg Put	KER - Aardewerk				
21	1	104		1004	3		Aanleg Put	BKR - Bouwkeramiek en Leem				
22	2	1		2001	1		Couperen	BKR - Bouwkeramiek en Leem				
23	1	102		1004	3		Aanleg Put	SXX - Natuursteen				
24	1	1		1005	1		Afwerken	KER - Aardewerk				tussen en rondom skelet
25	1	102		1004	5		Aanleg Put	BKR - Bouwkeramiek en Leem				
26	2	1		2008	1		Aanleg Put	BKR - Bouwkeramiek en Leem				opgesplitst van vondstnummer 2
27	1	1		1005	1		Afwerken	ODX-Dierlijk bot				paard
28	11			1005	1		Afwerken	MXX-metaal				hoefijzers

3.6 Puttenlijst

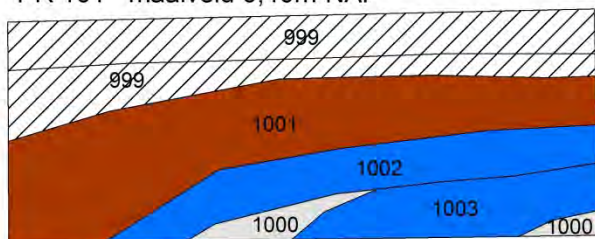
Put	Vlak	Type	Aanlegdatum	Opmerking
1	1	Vlak	15-5-2017	
1	101	Profiel	15-5-2017	
1	102	Profiel	15-5-2017	
2	1	Vlak	15-5-2017	
2	201	Profiel	15-5-2017	
2	202	Profiel	15-5-2017	
3	1	Vlak	15-5-2017	
3	301	Profiel	15-5-2017	
3	302	Profiel	15-5-2017	

Bijlage 4 Profielen

PR 102 maaiveld 0,20m-NAP

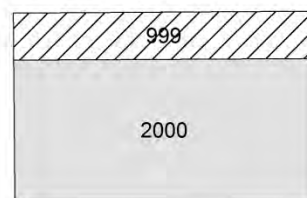
PR 101 maaiveld 0,40m-NAP

- verstoring
- laagpakket van Walcheren
- cultuurlaag
- greppel
- kuil
- puin/uitbraak
- bouwvoor

1:25

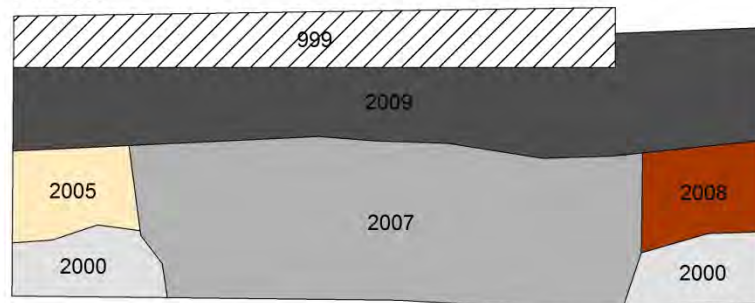
PR 201

coupe S2001

PR 202

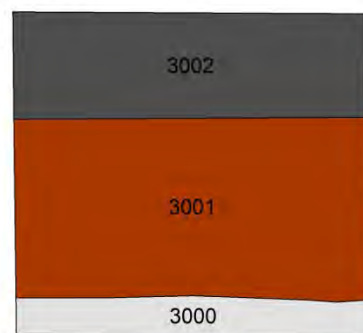

- verstoring
- laagpakket van Walcheren
- cultuurlaag
- greppel
- kuil
- puin/uitbraak
- bouwvoor

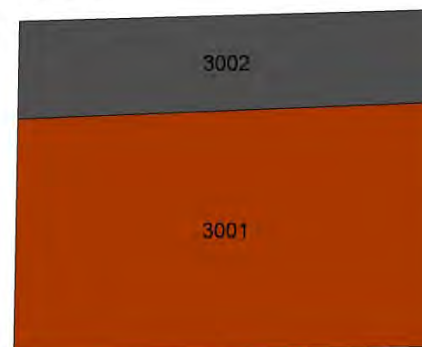
1:25

maaiveld 0,10m+NAP

PR 301

PR 302

- verstoring
- laagpakket van Walcheren
- cultuurlaag
- greppel
- kuil
- puin/uitbraak
- bouwvoor

1:25

maaiveld 0,05m+NAP

Bijlage 5 Determinatielijsten specialisten

5.1 Aardewerk

Von dst	Aan tal	M Al	Gewic ht_gr	Materiaaltype_ Specifiek	Artefacttype	Herkomst	Typologisch_ Type	Datering_ Vanaf	Datering_ Tot	Opmerking
9	2	1		Roodbakkend Aardewerk	Strijkijzer	Nederlanden	nieuw Deventer- type	1625	1725	parallel uit het 'potterwrak' nabij Texel. Het wrak dateert 1650-1675.
9	1	1		Duits Steengoed	Fles: Mineraalwater	Duitse Rijnland	s2-fle	1790	1890	wielgedraaid. Buitenzijde oranjebruin zoutglazuur
9	1	1		Industrieel Wit Aardewerk	Melkkannetje		s2-kan-6	1780	1850	decoratie van 'engine turned' dieper liggende horizontale banden
9	2	1		Roodbakkend Aardewerk	Bord	Oosterhout?	r-bor	1700	1800	groeflijn op de overgang tussen vlag en spiegel. Enkel bovenzijde loodglazuur. Op de vlag slabdecor van golflijnen en diagonale streepjes. Slijtage buitenzijde rand.
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Kom	Nederlanden		1500	1800	Wandfragment teil. Enkel binnenzijde geglazuurd.
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Steelkom	Bergen op Zoom	r-stk	1650	1750	reductiegroen loodglazuur. Verhit, beroet. Steel. Zware slijtage van rondslingeren
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Steelkom	Bergen op Zoom	r-stk	1650	1750	reductiegroen loodglazuur. Verhit. Steel. Slijtage van rondslingeren
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Steelkom	Bergen op Zoom	r-stk	1725	1850	

Von dst	Aan tal	M Al	Gewic ht_gr	Materiaaltype_ Specifiek	Artefacttype	Herkomst	Typologisch_ Type	Datering_ Vanaf	Datering_ Tot	Opmerking
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Bakpan	Bergen op Zoom	r-bak	1750	1900	verhit. Zware slijtage van rondslingeren. binnenzijde geglaazuurd, buitenzijde deels
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Olielamp	Nederlanden	r-oli	1500	1850	op stam. Loodglazuur deels reductiegroen.
9	1	1	1109	Roodbakkend Aardewerk	Bakpan	Bergen op Zoom	r-bak	1800	1900	zware slijtage van rondslingeren
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Oor	Bergen op Zoom		1550	1850	zware slijtage van rondslingeren. worstoor
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Steelkom	Nederlanden	r-stk	1650	1850	verhit, beroet. Zware slijtage van rondslingeren
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Bord	Oosterhout?		1700	1800	standvin met slijtage van gebruik. Binnenzijde geglaazuurd.
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Grape	Bergen op Zoom	r-gra	1500	1700	worstoor. Zware slijtage van het rondslingeren
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Grape?	Nederlanden	r-gra?	1600	1800	zware slijtage van rondslingeren
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Steelkom	Bergen op Zoom	r-stk	1725	1850	verhit, beroet. Zware slijtage van rondslingeren.
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Deksel	Nederlanden	r-dek	1400	1700	enkel buitenzijde geglaazuurd. Slijtage van rondslingeren
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Bakpan?	Bergen op Zoom?	r-bak?	1500	1850	verhit. Zware slijtage van rondslingeren
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Pispot		r-pis?	1500	1650	rand.

Von dst	Aan tal	M Al	Gewic ht_gr	Materiaaltype_ Specifiek	Artefacttype	Herkomst	Typologisch_ Type	Datering_ Vanaf	Datering_ Tot	Opmerking
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Grape	Bergen op Zoom	r-gra	1650	1750	
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Wand	Zeeland-regio		1350	1550	verhit, kookaanslag. Geen glazuur
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Bord	Nederrijn	r-bor	1700	1800	vlakke bodem. versiering met stippen en lijnen in witte slib
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Grape	Bergen op Zoom	r-gra	1600	1700	verhit.
9	1	1		Pijpaarde	Tabakspijp	Nederlanden	vroeg eivormig met opening nog schuin op de ketel	1725	1750	ketelfragment fijne kwaliteit.
9				Pijpaarde	Tabakspijp			1650	1850	steelfragment. Niet geglad. radstempel als zwartepuntdecoratie.
9	1	1		Faience	Bord	Nederlanden		1640	1750	Goede kwaliteit glazuur met lichtblauwe schijn. Binnenzijde met Chinees geïnspireerd kobaltblauw met zwart decor. Buitenzijde radiale kobaltblauwe brede streep naar Chinees voorbeeld.
9	1	1		Faience	Bord	Nederlanden		1640	1750	standing. Kobaltblauwe beschildering. Centraal motief op de spiegel afgeboord door dubbele filet. Daaromheen horror vacui floraal motief. Slijtage van rondslingeren. Afgesprongen glazuur.
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Vuurtest	Friesland?	vierkant type	1700	1850	slijtage van rondslingeren

Von dst	Aan tal	M Al	Gewic ht_gr	Materiaaltype_ Specifiek	Artefacttype	Herkomst	Typologisch_ Type	Datering_ Vanaf	Datering_ Tot	Opmerking
9	1	1		Faience / majolica	Fragment:Wand		bord/kom	1575	1800	afgesprongen schilfer zonder oorspronkelijk oppervlak
9	1	1		Faience	Bord	Nederlanden	f-bor vlakke bodem	1700	1800	normaal, tikkeltje grof eetbord met landschap op de spiegel. Afgeboord door filet. Zware slijtage van rondslingeren
9	1	1		Faience	Bord	Nederlanden	f-bor	1700	1800	normaal, tikkeltje grof eetbord met landschap op de spiegel. Slijtage van rondslingeren
9	1	1		Faience	Kom	Nederlanden	f-kom	1700	1800	dikwandig. Sporen van kobaltblauwe beschildering. Zware slijtage van rondslingeren.
14	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Bakpan	Bergen op Zoom	r-bak	1750	1900	binnenzijde en rand geglaazuurd. Vrij dikwandig. Slijtage van rondslingeren
14	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Wand			1400	1900	zware slijtage van rondslingeren
14	1	1		Duits Steengoed	Beker	Keulen?	s2-bek	1450	1560	zoutglazuur grijs met hier en daar bruin
14	6	1		Roodbakkend Aardewerk	Grape	bergen op Zoom?	r-gra	1450	1650	glimmend, dik, spaarzaam, reductiegroen loodglazuur. Verhit, beroet
8	1	1		Tussen Rood- en Witbakkend Aardewerk	Steelkom?	Nederlanden	r-stk?	1780	1840	Rand in Nederlandse frankforterja. Enkel binnenzijde geglaazuurd. Buitenzijde met verticale engobelin net onder de rand. verhit en beroet.
8	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Kom	Bergen op Zoom	r-kom	1700	1900	grote kom. Zware slijtage van rondslingeren
8	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Wand	Bergen op Zoom		1600	1900	dikwandig. Enkel binnenzijde geglaazuurd. Lichtjes gereduceerd loodglazuur. Geraakt door de kraan?

Von dst	Aan tal	M Al	Gewic ht_gr	Materiaaltype_ Specifiek	Artefacttype	Herkomst	Typologisch_ Type	Datering_ Vanaf	Datering_ Tot	Opmerking
8	1	1		Faience	Bord	Nederlanden	f-bor	1640	1750	randfragment. Goede kwaliteit glazuur. Slijtage van rondslingeren
8	1	1	128	Witbakkend Aardewerk					1800	binnenzijde geel loodglazuur. buitenzijde kopergroen: groengood.
8	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Wand	Nederlanden		1350	1500	strooiglazuur
5	1	1	50	Roodbakkend Aardewerk	Bord	Oosterhout?	r-bor	1700	1800	enkel binnenzijde geglaazuurd. Groef op overgang tussen spiegel en vlag
5	1	1		Chinees porselein	Schoteltje	Jingdezhen	p-bor	1720	1820	kobaltblauw floraal motief.
5	1	1		Faience	Pispot	Nederlanden	f-pis	1700	1800	bodemfragment. Dikwandig. Goede kwaliteit glazuur. Slijtage bodem.
1	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Bakpan	Bergen op Zoom	r-bak	1750	1900	beroet, verhit, geknepen schenklip
1	1	1		Witbakkend Aardewerk	Bord	Duitse Rijnland	w-bor-4	1700	1900	Duits bord met omgeslagen rolrand. Groeflijn en paarse filet aan binnenzijde van de rand.
1	1	1	212	Andenne-type	Pot?	Andenne-regio	wm-pot?	900	1350	wand fragment
1	1	1		Europees Porselein	Fragment:Wand	Europa		1875	1975	
1	1	1		Grijsbakkend Aardewerk, handgevormd	Fragment:Wand			1000	1300	zandig, hardgebakken richting verglaasd.
1	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Bord	Nederriijn	r-bor-17	1700	1800	Rand aan de binnenzijde 'ondersneden' zoals typisch voor Nederriijnse borden. Binnenzijde geglaazuurd excl. randtop. Randtop met witte slib.

Von dst	Aan tal	M Al	Gewic ht_gr	Materiaaltype_ Specifiek	Artefacttype	Herkomst	Typologisch_ Type	Datering_ Vanaf	Datering_ Tot	Opmerking
										Decoratie van sliblijnen op de vlag.
1	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Bakpan	Bergen op Zoom	r-bak	1750	1900	dikwandig. Binnenzijde glanzend glazuur
1	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Bakpan	Bergen op Zoom	r-bak	1500	1700	
1	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Wand			1350	1550	
1	3	1		Faience	Bord	Nederlanden	f-bor	1700	1800	verse breuken. Mangaanpaarse beschildering: filet net binnen de rand en gestileerd blaadjesmotief op de vlag.
1	3	1		Industrieel Wit Aardewerk	Kop		iw-kop	1900	1975	verse breuken. Handgeschilderd bloemmotief afgeboord door blauwe filettten (bovenste op de randtop) met blauwe bloemblaadjes, geel hart en bruine stengel en groene blaadjes.
4	2	1	553	Roodbakkend Aardewerk	Pot	Friesland?	zeer grote pot met verticale oren	1750	1800	zware slijtage van rondslingeren. Verse breuken. Decoratieve duimindrukken bij ooraanzet. Hoekige worstoren. Ijzerrijke spikkels.
4	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Bakpan	Bergen op Zoom	r-bak	1500	1550	brede kraagrand. Verhit, beroet
4	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Bord		r-bor	1650	1800	zware slijtage van rondslingeren. Hamerrand
4	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Vergiet	Friesland?	r-ver	1700	1850	binnenzijde gemarmerd met witte slib
2	1	1		Roodbakkend Aardewerk	kromsteert	Bergen op Zoom		1700	1800	zja beroet en verhit

Von dst	Aan tal	M Al	Gewic ht_gr	Materiaaltype_ Specifiek	Artefacttype	Herkomst	Typologisch_ Type	Datering_ Vanaf	Datering_ Tot	Opmerking
2	2	1		Roodbakkend Aardewerk	Bakpan	Bergen op Zoom?	r-bak	1500	1900	zja verhit en beroet.
2	1	1	352	Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Wand			1200	1500	ongeglazuurd. Buitenzijde zja beroet en verhit
2	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Rand	Nederlanden		1700	1850	verse breuken
7	1	1	72	Roodbakkend Aardewerk	kromsteert	Bergen op Zoom	r-gra	1700	1800	binnenzijde geglazuurd, buitenzijde verhit en beroet. Slijtage van rondslingeren
7	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Rand			1400	1650	brede, platte, naar buiten staande rand
7	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Wand	Friesland		1700	1900	decoratie met witte slib, mogelijk tulpdecor
7	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Rand	Bergen op Zoom?		1700	1850	dik, glanzend glazuur, deels reductiegroen. Buitenzijde verhit en beroet
7	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Rand	Bergen op Zoom?		1450	1700	geglazuurd
7	1	1		Faience	Bord?	Nederlanden	f-bor?	1700	1800	
7	1	1		Pijpaarde	Tabakspijp	Nederlanden		1725	1800	steelfragmentje. Zjatepuntradering. Aan een zijde afgezoomd met de ingedrukte tekst 'FRANS.VAN . . '
13	1	1	489	Grijsbakkend Aardewerk	pot/kan		g-pot/kan	1200	1500	zware slijtage van rondslingeren
13	1	1		Faience	Bord	Nederlanden	f-bor	1640	1750	roze baksel. Goede kwaliteit glazuur, iets getint. Kobaltbauwe beschildering.

Von dst	Aan tal	M Al	Gewic ht_gr	Materiaaltype_ Specifiek	Artefacttype	Herkomst	Typologisch_ Type	Datering_ Vanaf	Datering_ Tot	Opmerking
13	1	1		Faience	Bord?	Nederlanden	f-bor?	1640	1775	zware slijtage van rondslingeren. materiaal. Glazuur grotendeels verdwenen
13	1	1		Faience	Bord?	Nederlanden	f-bor?	1750	1800	standring. Glazuur gedeeltelijk roze verkleurd
13	1	1		Witbakkend Aardewerk	Kom	Frechen-regio		1600	1700	geknikte kom met horizontaal oor, mogelijk papkom. Gedeeltelijk bedekt met kopergroen loodglazuur
13	1	1		Tussen Rood-en Witbakkend Aardewerk		Nederlanden		1500	1700	groengood: buitenzijde met kopergroen
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Kan	Bergen op Zoom?	r-kan	1800	1900	geprononceerde standring. Onderzijde standring niet geglazuurd. Slijtage standring. Slijtage van rondslingeren
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Kom	Nederlanden	r-kom	1400	1600	standring. Binnenzijde bedekt met reductiegroen loodglazuur. Slijtage bodem
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Grape	Bergen op Zoom	r-gra	1575	1625	loodglazuur gedeeltelijk reductiegroen
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Bodem			1300	1550	zware slijtage van rondslingeren. Binnenzijde bedekt met witte aanslag: urineaanslag?
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Bakpan	Bergen op Zoom	r-bak	1600	1700	laag model met driehoekige rand en doorn. Binnenzijde met dik loodglazuur. Zware slijtage van rondslingeren
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Bakpan	Bergen op Zoom	r-bak	1600	1700	laag model met driehoekige rand en doorn. Binnenzijde met dik loodglazuur. Zware slijtage van rondslingeren
13	1	1		Roodbakkend	Kom	Bergen op Zoom		1775	1950	grote teil. Zware slijtage van rondslingeren.

Von dst	Aan tal	M Al	Gewic ht_gr	Materiaaltype_ Specifiek	Artefacttype	Herkomst	Typologisch_ Type	Datering_ Vanaf	Datering_ Tot	Opmerking
				Aardewerk						
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Grape	Bergen op Zoom	r-gra	1350	1600	grape met samengeknepen hoekig oor. Spaarzaam, reductiegroen glazuur. Beroet, verhit. Zware slijtage van rondslingeren. Geraakt door ploeg?
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Kan?	Bergen op Zoom	r-kan	1800	1900	dik glazuur aan binnen- en buitenzijde, reductiegroen. Slijtage van rondslingeren.
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Grape?	Bergen op Zoom	r-gra?	1500	1700	zware slijtage van rondslingeren
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Bodem	Zeeland-regio		1400	1600	enkel binnenzijde geglazuurd (reductiegroen). Slijtage van rondslingeren. Geraakt door ploeg? Verhit?
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk		Bergen op Zoom		1550	1800	binnenzijde met dik loodglazuur. Zware slijtage van rondslingeren.
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Grape?		r-gra?	1350	1600	verhit. Zware slijtage van rondslingeren.
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Grape?		r-gra?	1400	1700	aanzet oor. Verhit. Zware slijtage van rondslingeren.
13	3	1		Roodbakkend Aardewerk	Grape		r-gra	1450	1700	geraakt door kraan?
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Grape?	Bergen op Zoom	r-gra?	1400	1650	reductiegroen loodglazuur. Beroet en verhit. Zware slijtage van rondslingeren.
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Wand			1200	1550	slijtage van rondslingeren.

Von dst	Aan tal	M Al	Gewic ht_gr	Materiaaltype_ Specifiek	Artefacttype	Herkomst	Typologisch_ Type	Datering_ Vanaf	Datering_ Tot	Opmerking
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Wand			1400	1650	reductiegroen loodglazuur. Beroet, verhit. Zware slijtage van rondslingeren.
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Bodem			1350	1700	
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Grape		r-gra?	1400	1750	verhit.
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Kan?		r-kan?	1200	1600	
13	1	1		Roodbakkend Aardewerk		Bergen op Zoom		1400	1750	ijzerspikkels in het glazuur. Slijtage van rondslingeren.
14	1	1	233	Roodbakkend Aardewerk	Kom	Bergen op Zoom	r-kom	1400	1500	zware slijtage doorn. Binnenzijde met loodglazuur.
14	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Bakpan	Bergen op Zoom	r-bak	1700	1750	binnenzijde geglazuurd
7	1	1		Pijpaarde	Tabakspijp			1700	1850	steelfragment met diameter van 6 mm
7	1	1		Faience	Schoteltje	Nederlanden	f-bor	1700	1800	klein randfragmentje. Kobaltblauwe driehoekjes op de binnenzijde van de randtop
19	2	1	46	Faience	Bord	Nederlanden	f-bor	1700	1775	groot bord/schotel. Jaszijnlijk in de bodem completer: verse breuken. Standing. Grijs, hard baksel. Kobaltblauwe beschildering met op Chinese motieven geïnspireerd strooibloemenmotief.
10	1	1		Grijsbakkend Aardewerk	Kan: groot, schenk/voorraad/w ater	Zeeland-regio	g-kan	1300	1400	worstoor. Blauwgrijs oppervlak. Slijtage van rondslingeren

Von dst	Aan tal	M Al	Gewic ht_gr	Materiaaltype_ Specifiek	Artefacttype	Herkomst	Typologisch_ Type	Datering_ Vanaf	Datering_ Tot	Opmerking
10	1	1	165	Grijsbakkend Aardewerk	Fragment:Wand	Zeeland-regio		1200	1400	
10	2	2		Grijsbakkend Aardewerk	Fragment:Wand			1200	1450	
10	2	1		Grijsbakkend Aardewerk	Pot		g-pot	1200	1400	lichte slijtage
20	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Kom?	Zeeland-regio	r-kom?	1350	1550	Teil?. binnenzijde afgesprongen. Buitenzijde oneglazuur. Sporen van rondslingeren
20	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Grape	Zeeland-regio	r-gra	1325	1475	groeflijn aan binnenzijde onder de randtop. Rechte dekselgeul, binnenzijde met strooiglaazuur
20	1	1		Majolica	Bord?	Nederlanden	r-bor/kom	1600	1800	uitzonderlijk goede glazuurkwaliteit. Buitenzijde loodglazuur, binnenzijde tinglazuur met kobaltblauwe beschildering
20	1	1	30	Pijpaarde	Tabakspijp			1750	1800	enkel ketel bejad. grove pijp. Feltradering enkel aan de steelzijde. Ovaalvormige ketel (Basismodel 3). Puntig spoor in plaats van hiel met als zijmerk een stip. Rozet aan weerszijden van de ketel met aan een zijde daaronder 'SS'. Sporen van gebruik.
24	1	1		Grijsbakkend Aardewerk	Kan: groot, schenk/voorraad/water		g-kan	1250	1400	hard gebakken
24	1	1		Grijsbakkend Aardewerk	Kan: groot, schenk/voorraad/water			1300	1400	decoratieve draairibbels op de schouder
24	1	1	47	Elmpt-type		Elmpt-regio		1000	1300	zwarte slijtage: afgesprongen oppervlak

Von dst	Aan tal	M Al	Gewic ht_gr	Materiaaltype_ Specifiek	Artefacttype	Herkomst	Typologisch_ Type	Datering_ Vanaf	Datering_ Tot	Opmerking
9	1	1		Faience	Bord?		f-bor?	1640	1750	proenspoor van pennen onder de rand van opstapelen in kokers. Dunwandig, goede kwaliteit. Zware slijtage van rondslingeren. Sporen van kobaltblauwe beschildering
9	1	1		Majolica	Kom	Nederlanden	m-kom	1600	1700	binnenzijde met kobaltblauwe beschildering in boogvormige? Panelen. Zachtoranje baksel
9	1	1		Witbakkend Aardewerk	Fragment:Wand	Nederlanden		1625	1800	groengood. Dunwandig, wandknik. Misschien van tuit-/roompot? Binnenzijde geel loodglazuur, buitenzijde kopergroen.
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Bakpan		r-bak	1400	1800	enkel binnenzijde geglazuurd. Buitenzijde verhit, beroet en geschraapt
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Grape?	Bergen op Zoom	r-gra?	1400	1700	verhit
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Grape?	Bergen op Zoom	r-gra?	1400	1750	aan de buitenzijde verhit. Slijtage van rondslingeren
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Kom	Nederlanden	r-kom	1400	1650	enkel binnenzijde geglazuurd
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk		Bergen op Zoom?		1600	1900	
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Grape?	Bergen op Zoom?	r-gra?	1350	1700	Zware slijtage van rondsslingeren
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Kom?	Nederlanden	r-kom?	1300	1600	enkel binnenzijde geglazuurd. Reductiegroen.
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Wand	Nederlanden		1400	1700	slijtage van rondslingeren

Von dst	Aan tal	M Al	Gewic ht_gr	Materiaaltype_ Specifiek	Artefacttype	Herkomst	Typologisch_ Type	Datering_ Vanaf	Datering_ Tot	Opmerking
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Wand	Nederlanden		1400	1650	zware slijtage van rondslingeren
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk				1500	1800	
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk		Nederlanden		1300	1650	verhit
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Vuurtest?	Friesland?		1700	1850	
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Wand	Nederlanden		1350	1550	
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Kachelpa?	Nederlanden	r-kap	1725	1900	vlakke bodem met aftreksporen
9	1	1		Roodbakkend Aardewerk	Fragment:Wand			1500	1900	
13	1	1		Weser	Bord	Weser-regio	we-kom	1670	1730	roze baksel. Brede bandrand versier met witte slib, ingedrukt ruitjespatroone en diagonale lijn in kopergroen en rode slib. Binnenzijde bedekt met witte slib, rode concentrische slibbanden en daarin sgraffito-golflijnen
13	1	1		Duits Steengoed	Fles: Mineraalwater	Westerwald-regio	s2-fle	1650	1790	grijs glazuur met iets blauwige tint
13	1	1		Pijpaarde	Tabakspijp			1700	1850	steelfragmentje met diameter van circa 0,5 cm

5.2 Grofkeramiek

Vo nd st	Aa nt al	Aantal_ indiv duen	Gew icht_ gr	Afme tinge n_a	Afme tinge n_b	Afme tinge n_c	Materiaaltype_ Specifiek	Artefactty pe	Herko mst	Typolo gisch_T ype	Dateri ng_Va naf	Dater ing_T ot	Opmerking
11	1	1	1000		11,8	5,4	Grofkeramiek: appelbloesem baksel	Baksteen	Zeela nd- regio	handvo rm	1300	1600	sporen van mortel. Halve, doorgebroken steen
12	1	1	2665		12,7	5,8	Grofkeramiek: appelbloesem baksel	Baksteen	Zeela nd- regio	handvo rm	1250	1600	grotendeels omgeslagen naar geel. Ingedrukt kader. Sporen van kalkmortel. Geraakt door kraan?
12	1	1			12,7	6,3	Grofkeramiek: appelbloesem baksel	Baksteen	Zeela nd- regio	handvo rm	1250	1500	appelbloesembaksel, maar nog rood, niet omgeslagen naar geel
16	1	1	1572				Grofkeramiek: appelbloesem baksel	Baksteen	Zeela nd- regio	handvo rm	1300	1600	hoge baktemperatuur: zware scheuren en begin van zoutglazuur op het oppervlak. Mogelijk niet meer geschikt voor normaal metselwerk.
17	1	1	19				Grofkeramiek: roodbakkend	Dakpan	Zeela nd- regio	Oude holle dakpan	1500	1900	klein fragment
21	1	1	11			8 mm	Grofkeramiek: faience	Tegel: Wan d			1640	1900	paars gemarmerd. Sporen van mortel
22	1	1	331				Grofkeramiek: appelbloesem baksel	Baksteen		handvo rm			fragment. gangsteen: oppervlak bedekt met groen zoutglazuur door hoge temperatuur in de oven
25	1	1	409				Grofkeramiek: roodbakkend	Dakpan	Zeela nd- regio	Oude holle dakpan	1500	1900	sporen van verhitting? Incompleet. Verse breuken.

Vondst	Aantal	Aantal_individen	Gewicht_gr	Afmetingen_a	Afmetingen_b	Afmetingen_c	Materiaaltype_Specifiek	Artefactype	Herkomst	Typologisch_Type	Datering_Vanaf	Datering_Tot	Opmerking
26	1	1					Grofkeramiek: roodbakkend	daktegelf	Zeeland?		1200	1600	
26	1	1					Grofkeramiek: roodbakkend	Tegel:Vloer:Ongeglazuurd			1700	1900	dik (circa 2,7 cm), handgevormd, bovenzijde afgesletten, onderzijde bezand
26	1	1	175				Grofkeramiek: grijsbakkend	Tegel:Vloer:Ongeglazuurd			1700	1900	dik (circa 2,2 cm), handgevormd, bovenzijde afgesletten, onderzijde bezand. Spijkergat in de hoek
26	1	1				7,5 mm	Grofkeramiek: faience	Tegel:Wand			1675	1800	kobaltblauwe spinnekop in de hoek

5.3 Natuursteen

Vondst	Volgnummer	Aantal	Aantal_individen	Gewicht_gr	Materiaaltype_Specifiek	Artefactype	Herkomst	Typologisch_Type	Datering_Vanaf_onzeker	Datering_Tot_onzeker	Opmerking
6		1	1	195	Tefriet	Maalsteen	Eifel	molensteen	1200	1600	klein fragment, Waarschijnlijk zwerfpuil
15		1	1	1089	Kalk-Zandsteen	Bouwelement:Steen					Waarschijnlijk oorspronkelijk bouwelement, maar door watertransport? zwaar afgesletten
23		1	1		Kalk-Zandsteen						Waarschijnlijk oorspronkelijk bouwelement, maar door watertransport? zwaar afgesletten
23		1	1	807	Zandsteen						vrij donkergrijs, gelaagd.

5.4 Metaal

Vondst	Materiaaltype_Specifiek	Artefacttype	Typologisch_Type	Datering_Vanaf_onzeker	Datering_Tot_onzeker	Opmerking
28	IJzer	Hoefijzers				Sterk gecorrodeerd, sterk gefragmenteerd.

5.5 Dierlijk bot

Vondst	Volgnummer	Aantal	Conserveringsgraad	Materiaaltype_Specifiek	Archeologisch_Compleet
27		154	Goed	Bot:Paard	Nee

